TRST, petek
24. maja 1957
Leto XIII - Št. 123 (3658)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 25 lir
Tel. 94-638,
93-808, 37-338
Poštnina plačana v gotovini

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 60 din.

MALI OGLASI: 20 lir beseda. - NAROČNINA: mesečna 480, vnaprej; četrtletna 1300, polletna 2500, celoletna 4900 lir. - FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

Adenauer in von Brentano sta odpotovala v ZDA

Ollenhauerjev načrt za združitev Nemčije Odgovor Bonna na Bulganinovo pismo

Načrt predvideva pogajanja štirih velesil; Nemčija naj bi postala član regionalnega pakta sistema evropske varnosti, ki naj bi ga odobrile ZDA in SZ - Razgovori Strauss-Sandys v Londonu

BONN, 23. — Kancler Adenauer in zunanji minister von Brentano sta nocoj odpotovala v ZDA, kjer bosta ostala do 29. maja in imela več razgovorov s predsednikom Eisenhowerjem in njegovimi sodelavci.

Zjutraj je von Brentano sprejel sovjetskega poslanika Smirnova in mu izročil odgovor na zadnjo sovjetsko noto o atomski oboroževitvi. Z njim se je tudi eno uro razgovarjal «o aktualnih vprašanjih v odnosih med obema državama». Poročilo poluradne tiskovne agencije ugotavlja, da je bil razgovor «najdaljši, kar jih je kdaj bilo v Bonnu s sovjetskim predstavnikom», in da «je potekal v dobrem ozračju». Rečeno je tudi, da «je von Brentano dal Smirnovu zagotovila, da zvezna vlada želi nadaljevanje izmenjave pogledov s sovjetsko vlado o nerešenih vprašanjih mednarodne politike». O razgovoru s Smirnovom je von Brentano pozneje poročal Adenauerju.

V poučenih krogih se je izvedelo, da vsebuje nota bonnske vlade, ki jo bodo objavili jutri, sledeče: 1. Zavrača zadnje sovjetsko pismo, ki opozarja na atomsko nevarnost. 2. Izjavlja, da se Zahodna Nemčija ne more dokončno odpovedati uporabi atomskega orožja, dokler Sovjetska zveza odklanja sporazum o nadzorovani razorožitvi. 3. Poudarja, da nova zahodnonemška vojska nima atomskega orožja in ga ni zahtevala. 4. Poudarja željo bonnske vlade, da bi se sklenil svetovni sporazum o nadzorovani razorožitvi. 5. Zavrača sovjetske obtožbe, da je Zahodna Nemčija glavno atomsko oporišče NATO za napad na Sovjetsko zvezo.

Zvedelo se je, da je voditelj socialdemokratske stranke Ollenhauer na sinočnjem predavanju v nemškem društvu za zunanjo politiko navedel osem pogojev, na poclagi katerih naj bi prišlo do združitve Nemčije in ustanovitve sistema varnosti. Ollenhauerjev načrt je sledeči:

1. Med štirimi velikimi državami naj bi se začela pogajanja, med katerimi naj bi se posvetovali z Nemci, glede okrepitve evropske varnosti ter glede jamstev za to varnost kakor tudi glede združitve Nemčije.

2. Združena Nemčija bi se morala vključiti v sistem evropske varnosti, ki bi ga morala priznati OZN kot regionalni pakt.

3. Ta sistem varnosti bi morale priznati in odobriti ZDA in SZ.

4. Združena Nemčija bi morala dati temu sistemu varnosti vojaški prispevek, glede katerega bi se morali pogajati.

5. V začasnem razdobju, preden bi stopil v veljavo sistem varnosti, bi se morali štirje veliki pogajati z vsenemško vlado za sporazum, ki naj jamči nedotakljivost ozemelj vštevši nemških, ki naj se odpove uporabi oborožene sile in naj prizna OZN kot razsodnika vseh sporov.

6. Nemci bi morali biti vprašani za mnenje pred, med in po pogajanjih o sistemu varnosti.

7. Pogajanja o sistemu varnosti bi se morala voditi istočasno s pogajanji o združitvi Nemčije.

8. Sistem varnosti bi moral obsegati Združeno Nemčijo in sosedne države na Vzhodu in na Zahodu.

Ollenhauer je dodal, da bi sistem varnosti moral vsebovati obveznost nenapadanja, sporazum o medsebojni pomoči proti napadu (te pomoči ne bi smel preprečiti noben *veto*), določbe o arbitraži in sistem omejitve in nadzorstva nad oborožitvijo.

Tiskovna konferenca, ki jo je včeraj imel Eisenhower in na kateri je poudaril, da se je treba srečati «sredi poti» s Sovjetsko zvezo, pri čemer ni omenil političnih vprašanj, zlasti pa vprašanja nemške združitve, pravi gotovo ni odpravila nemškega nezaupanja, ki že več časa prevladuje v odnosih med Bonnom in Washingtonom. V bonnskih vladnih krogih so mnenja, da bo Adenauerjevo potovanje omogočilo odpravo sedanje nejasnosti v teh odnosih, vendar pa so si mnenja, da Adenauerjeva naloga nikakor ne bo lahka. Hamburški list «*Die Welt*» piše danes, da bo Adenauer prav gotovo večkrat pomislil, kako lažja je bila njegova naloga pred štirimi leti ob prvem njegovem obisku v ZDA. Tedaj je vse bilo jasno. Danes je vse negotovo. Tedaj sta se obe vladi v celoti strinjali o tem, kaj je treba napraviti. Danes se je poleg Dullesove in Radfordove politike pojavila nova močna struja, ki hoče konec hladne vojne. To pa ne z oboroževanjem, pač pa z razorožitvijo. Predstavnik te struje Stassen je napravil v Londonu prve korake. Včeraj se je Eisenhower ponovno postavil na njegovo stran.

Glede Adenauerjevega obiska so danes sporočili, da se bo ta začel s prvim razgovorom med njim in Eisenhowerjem v Gettysburgu. Poznejšim razgovorom, ki se bodo uradno začeli 27. maja v Washingtonu, bo prisostvoval tudi nemški strokovnjak o združitvi prof. Grewe, ki je tudi član «delovne skupine», ki bo nadaljevala svoje delo junija v Parizu.

Zahodnonemški minister za obrambo Franz Josef Strauss pa je prišel danes zjutraj z letalom v London na razgovore z britanskim obrambnim ministrom Sandysom. Straussa spremlja načelnik zahodnonemškega glavnega štaba general Heussinger ter vojaški in civilni svetovalci.

Predstavnik nemškega poslaništva je izjavil, da so razgovori «prisrčni». Izjavil je tudi, da ni pričakovati nobenega poročila o razgovorih pred tiskovno konferenco, ki jo bo imel Strauss jutri zjutraj ob 9,45. Pozneje se bo Strauss ponovno sestal z ministrom Sandysom in se bo ob 15. uri vrnil v Nemčijo.

General Heussinger pa se bo jutri razgovarjal z načelniki britanskega glavnega štaba o novih obrambnih načrtih.

Struss je ob prihodu v London izjavil, da se bo s Sandysom razgovarjal o tehničnih podrobnostih v zvezi z zahodno obrambo in v zvezi z vprašanji, ki so nastala ob obisku Mac Millana v Bonnu. Ko so ga vprašali, ali se bo razgovarjal tudi o nakupu orožja, posebno še atomskega orožja, je nemški minister odgovoril, da ne.

V londonskih krogih posvečajo veliko pozornost obisku Straussa. Ugotavljajo med drugim, da prihaja Strauss takoj po Norstadovem obisku v Londonu in njegovem razgovoru z Adenauerjem. Zdi se, da sta se Norstad in Adenauer strinjala v tem, da ne odobravata angleške politike glede njenih vojaških obveznosti v zahodni Evropi. Zdi se tudi, da Mac Millan s svojim zadnjim obiskom v Bonnu ni dosegel svojega namena. Kljub temu, da je Strauss to zanikal, se vztrajno govori, da se bo v Londonu razgovarjal o dobavi atomskega orožja zahodnonemški vojski in da bo sporočil podrobnosti o napovedanih naročilih vojaškega materiala v Angliji.

Nekateri angleški politični krogi, predvsem laburistični, so zaskrbljeni glede pomena, ki se daje formuli «skupni obrambni problem». Govori se, da je Strauss med tistimi, ki ugodno gledajo na britansko «Belo knjigo» o obrambi. To izhaja predvsem iz dejstva, da nova obrambna organizacija Anglije upošteva tudi sklep, da zahodnonemški vojski dobavi atomsko orožje, čemur je Strauss naklonjen. Laburistični sumi proti Straussu izhajajo tudi iz dejstva, da je ta med največjimi nasprotniki nemških socialdemokratov, ki ga imajo za nevarnega, ker se zdi, da je navezan na nekatere stare nemške tradicije, ki bi jih bilo bolje pozabiti. «Daily Herald» ugotavlja, da je bil Strauss med tistimi maloštevilnimi poslanci v Bundestagu, ki je glasoval proti zakonu o odškodnini sorodnikom 6 milijonov Židov, ki so jih nacisti pobili med vojno.

Na splošno pa prevladuje v Londonu mnenje, da razgovori med Sandysom in Straussom ne bodo dali velikih uspehov, vsaj uradno ne. Verjetno, da bodo glede teh razgovorov uporabljali formulo o perspektivah «tesnejšega sodelovanja» na področju obrambe v pričakovanju, da se nekatere bistvene plati nemške politike razjasnijo s potovanjem Adenauerja v Washington.

Strauss je včeraj v Bundestagu sporočil, da bo nova zahodnonemška vojska čez nekaj dni štela skupno 100.000 mož. Po programu bo ta vojska do konca leta štela od 120.000 do 135.000 mož.

Angleško-nemški razgovori so se zaključili nocoj. Uradno poročilo bo objavljeno jutri zjutraj. V nemških krogih izjavljajo, da so zadovoljni z razgovori, ki da so omogočili sporazum o tem, o čemer so govorili.

Strauss in Sandys sta govorila, kakor zatrjujejo v poučenih krogih: 1. splošna koncepcija obrambe Zahodne Evrope spričo britanske «bele knjige» in vloge jedrskega orožja ter običajnega orožja in oboroženih sil. 2. Bivanje britanskih čet v Zahodni Nemčiji in angleška želja, da še dalje zmanjša število teh čet. 3. «Pool» za oboroževanje in standardizacija orožja, ki se izdeluje v Zahodni Evropi.

Zaključek zasedanja mešanega odbora

Odobritev pravilnika o poslovanju odbora

Pravilnik o načinu pošiljanja vlog in pritožb bo v kratkem objavljen - Zasedanje je potekalo v ozračju medsebojnega razumevanja - Prihodnji sestanek odbora bo oktobra v Beogradu

(Od našega dopisnika)

RIM, 23. — Z današnjo tretjo sejo je bilo zaključeno prvo zasedanje jugoslovansko-italijanskega mešanega odbora sestavljenega v smislu čl. 8 Posebnega statuta. Zapisnik o zasedanju je bil podpisan ob 19. uri. V zapisniku se ugotavlja, da je bil dosežen popoln sporazum o proceduralnih in organizacijskih določbah, ki urejajo delovanje odbora. S tem je postavljena osnova za bodoče poslovanje odbora. Sporazum o proceduralnih vprašanjih bo objavljen pozneje, ko bodo pravilnik o proceduri predložili najprej kompetentnim ministrom. Objavljen pa bo samo tisti del, ki vsebuje način, kako naj predstavniki obeh manjšin oziroma posamezniki pošiljajo svoje vloge in pritožbe odboru.

Prihodnji sestanek odbora bo v mesecu oktobru v Beogradu.

Po podpisu zapisnika je načelnik italijanske delegacije dr. Pasquinelli dal naslednjo izjavo:

«Zasedanje se je vršilo v ozračju popolnega vzajemnega razumevanja in z obeh strani se je pokazala dobra volja, da se sodelovanje nadaljuje v tem duhu, da bi se postopoma rešila vprašanja obeh nacionalnih manjšin v korist njihovega blagostanja.»

Načelnik jugoslovanske delegacije ni dal nobene posebne izjave, temveč je v razgovoru z novinarji poudaril duh sodelovanja in medsebojno razumevanje, ki bo vladalo tudi na prihodnjih razgovorih.

A. P.

Medtem ko Zoli sestavlja program

PSI zahteva od vlade jasno opredelitev na levo

Vodstvo PSI je v resoluciji, ki je bila odobrena na koncu zasedanja, navedlo vrsto problemov: po tem, kako se namerava vlada teh problemov lotiti, jo bodo presodili socialisti

(Od našega dopisnika)

RIM, 23. — Ministrski predsednik Zoli že sestavlja program, s katerim se bo predstavil z novo vlado pred senatom in poslansko zbornico. Oba doma sta sklicana za ponedeljek ob 17. oziroma 18. uri z edino točko dnevnega reda: sporočila vlade. Danes se je Zoli pogovarjal z Gonello in podtajnikom Ferrarijem Aggradijem, v prihodnjih dneh pa se bo posvetoval še z drugimi člani vlade in osebami iz vodstva stranke.

Čeprav je od programa odvisno, na kakšen sprejem bo vlada naletela v parlamentu, je vendar že sedaj skoraj gotovo, kako se bodo posamezne skupine opredelile. Komunisti in socialdemokrati so že obljubili, da bodo glasovali proti vladi. Danes so pa tudi socialisti stvari razčistili v tem smislu, da ne more biti govora o tem, da bi mogoče oni kaj manipulirali s kakim umikom iz dvorane ali čim podobnim.

Na koncu svojega zasedanja je vodstvo PSI sprejelo resolucijo, v kateri pravi, da se je sicer centristična koalicija razletela, toda centristična dvoumnost še obstaja. Obstaja v rešitvi, ki jo je KD dala vladni krizi z enobarvno vlado, v kateri se ponavljajo elementi protislovja in negibnosti, ki so bili značilni za prejšnje vlade. Nadalje trdi resolucija, da obstaja ta dvoumnost še naprej tudi v značaju, ki ga hoče dati socialdemokratska vodilna skupina svoji opoziciji, katere namen je obnovitev štiristrankarske koalicije. Vodstvo PSI poudarja, da je v parlamentu in v državi večina, ki hoče realizacijo politike demokratične in socialne usmeritve. Se danes je podpora socialistov zagotovljena vladi, pravi resolucija, ki bi tudi na koncu parlamentarne dobe šla ven iz konservativne negibnosti.

Končna sodba o vladi pa je odvisna od tega, kakšne obveznosti namerava vlada prevzeti ne do bodočnosti, ki ji ne pripada, pravi resolucija PSI, temveč do določenega števila problemov, ki so že dozoreli za svojo takojšnjo rešitev. In tu navaja resolucija med temi problemi ustanovitev avtonomnih dežel, odtegnitev zakonskih osnutkov o javni varnosti, zaščito državljanov pred samovoljo države in delavcev pred samovoljo delodajalcev, razvoj in obrambo javne šole in njeno prilagoditev tehniškim in znanstvenim zahtevam sedanje dobe, stalni upravičeni razlog, ločitev IRI od Confindustrie, izdelek in začetek izvajanja štiriletnega gospodarskega načrta, ki naj pripravi italijansko gospodarstvo za vključitev v skupno evropsko tržišče, zakon o obveznosti delovnih pogodb, na mednarodnem področju pa pobuda za prekinitev jedrskih poskusov in za razorožitev. Vodstvo PSI je parlamentarnima skupinama naložilo, naj ob teh problemih zahtevajo jasne obveze. Po njih in po problemih, ki so v zvezi z zunanjo politiko pomirjenja in miru, gre v parlamentu in državi črta ločnica med napredkom in konservativnostjo. Če pa bo vlada šla po poti prejšnjih vlad in če bo iskala podpore na desni, tedaj bo PSI pozvala v borbo proti nevarnostim integralizma in korporativizma vse socialiste, vse delavce in katoliške množice, s katerimi je bolj kot kdajkoli potreben razgovor na terenu demokracije, svobode, miru in socialnega napredka, se zaključuje resolucija.

Po sestanku vodstva PSI Nenni ni dal nobene izjave. Baje je bila na sestanku debata okrog vprašanja, ali naj se socialisti izrečejo proti vladi že a priori, ne da bi čakali objavo programa, ali naj raje počakajo, da Zoli objavi vladni program. Za prvo tezo so bili baje Basso, Mazzali in Lizzadri, medtem ko so bili ostali za drugo. Vendar so bile na sestanku že načelne izjave take, da je kaj težko misliti, da bi lahko prišlo do tega, da bodo socialisti glasovali za vlado.

Predvsem pa ni pričakovati, da bi Zoli sprejel v svoj program zahteve, ki jih postavljajo socialisti, in to v tako dvoumni obliki. Tako je znatno naraslo število glasov, ki bodo oddani proti vladi. V senatu je sedaj od 243 senatorjev 82 vladi nasprotnih (komunistov, socialistov in socialdemokratov), medtem ko znaša število vladi nasprotnih v poslanski zbornici doslej 237 (od 590). Če torej v senatu neodvisni podprejo vlado in bo ob glasovanju nekaj odsotnih, tedaj lahko vlada dobi zaupnico. V poslanski zbornici pa je odvisno, kako bo glasovala desnica. Že včeraj so predstavniki desnice izjavili, da ne bodo šli po nobeni srednji poti: glasovali bodo ali za ali proti. Vsega skupaj ima monarhofašistična desnica čez 60 glasov (MSI 25, Covelli 26, Lauro 13). Če glasuje proti vladi, potem ta pade. Seveda vlada ne more zabraniti, da ne bi desnica glasovala njej v prid. Želela bi le, da ne bi bilo mogoče reči, da se je ohranila s pomočjo glasov desnice. To bi se pa lahko zgodilo edino na ta način, da bi n. pr. liberalci podprli vlado, republikanci pa bi se vzdržali. Pa še tedaj bi vlada le potrebovala še kak glas desnice. Rada ali nerada se bo torej vlada venčarle zadovoljila, da ji bo pomagala desnica. In ker se monarhofašisti zavedajo, da brez njihove pomoči vlada ne bo dobila zaupnice — vsaj kot je sedaj mogoče stvari presojati — postavljajo že številne zahteve. Tako hočejo, da Zoli ne omenja agrarnih pogodb in avtonomnih dežel. Nadalje naj bi bila pritegnjena k sodelovanju v organizmih, kjer sodelujejo druge sindikalne organizacije, tuci fašistična sindikalna organizacija. Hočejo pa tudi podpredsedstvo senata in dve tajništvi v predsedstvu poslanske zbornice; ta mesta so še izpraznila, ker je postal sen. Bo minister, Gorrieri in De Meo pa podtajnika.

Leve struje v KD in pa krščanskosocialna struja Gonelle se baje zavzemajo za konstruktiven program, ki bi mogel pritegniti glasove socialistov, toda temu nasprotuje Fanfani, ki bi sicer rad dobil glasove od vseh strani, a zato, kaj bi v zameno nudil, se ne meni.

Novi podtajniki so danes prisegli. Pri tem je imel Zoli kratek priložnostni nagovor.

Vlada, pravzaprav posamezni ministri, so se že morali lotiti nekaterih vprašanj, ki so delala težave že v prejšnji vladi. Minister Mattarella, ki je zapustil ministrstvo zunanje trgovine, kjer je gotovo imel mirnejše življenje, je kot minister za pošte že prejel dokument sindikata poštnih uslužbencev UIL, v katerem se izraža upanje, da bo nova vlada kmalu rešila že stare probleme uslužbencev, in se obenem zahteva, naj čimprej obnovi pogajanja, ki so se prekinila zaradi krize vlade. Ta dokument je prejel tudi Zoli. K Mattarelli pa je prišla tudi posebna delegacija CISL. Minister za promet in tudi Zoli sta pa prejela pismo železničarjev CGIL, v katerem poudarjajo nujnost, da se ne še naprej zavlačuje dokončna odobritev zakonskih načrtov, po katerih naj se začnejo izvajati izboljšanja, ki so bila dogovorjena po dolgotrajnih pogajanjih. Sindikat poudarja, da mora parlament odobriti te ukrepe pred poletnimi počitnicami.

Tudi skupni sindikat šol je poslal predsedstvu vlade brzojavko, v kateri zahteva, naj se problemi šole in šolskega osebja vnesejo v vladni program. Brzojavka je bila poslana tudi prosvetnemu finančnemu in zakladnemu ministrstvu.

Današnja 24-urna stavka železarjev, ki so jo proglasile sindikalne organizacije kovinarjev, včlanjene v CGIL, CISL in UIL, je popolnoma uspela. Kot je znano, zahtevajo železarji uvedbo 40-urnega delavnika. Organizacije najavljajo tudi zaostritev sindikalne akcije, če bi nasprotna stranka trdovratno vztrajala na svojih odklonilnih stališčih. Industrijci pa seveda trdijo, da je stavka kršitev temeljnega pravnega načela, ki zagotavlja veljavnost pogodbe do njenega poteka. Nadalje pravijo, da je zahteva za skrajšanje delovnega urnika za posamezno kategorijo v temelju napačna, ker gre tu za vprašanje, na katerega je treba gledati v splošnem okviru državnega gospodarstva, da ne pride do nevarnega razravnoteženja. Na koncu se izjava industrijcev končuje z navadnim refrenom, da ima današnja stavka politične namene.

A. P.

Zapletena vladna kriza v Franciji

«Ura aritmetike» za nestrpnega Cotyja M.-France izstopil iz vodstva stranke

Med kandidati za sestavo vlade so: Pleven, Mitteraud, Soustelle, Billieres in Pflimlin; desničarji pa vsiljujejo zloglasnega Lacosta - Mulaj Merbah o grozodejstvih okupacijskih čet in o načrtu za rešitev alžirskega vprašanja

PARIZ, 23. — «Prišla je ura aritmetike»: ta izjava, ki jo je podal novinarjem bivši predsednik vlade Reynaud, ko je po razgovoru s predsednikom Cotyjem zapustil Elizejsko palačo, dokaj dobro označuje položaj ob današnjem zaključku Cotyjevih posvetovanj. Prav aritmetika, t. j. napori, da «sestavi» večino, ki naj bi podpirala novo vlado, je sedaj skrb Cotyja, ki se z vso naglico trudi, da bi rešil vladno krizo pred 2. junijem, ko bo uradno odpotoval v ZDA.

Po 48 urah posvetovanj pa je položaj še vedno zelo zapleten, tako da morda niti aritmetika ne bo mogla Cotyju nič pomagati. Napovedovanja in domneve so na dnevnem redu, kakor je to običaj v podobnih primerih. Toda še nič gotovega ni, koga bo Coty določil za Molletovega naslednika. Omenjajo se številna imena, zlasti ime Plevena in Mitteranda; dalje se omenjata socialni republikanec Soustelle in radikal Billieres; končno tudi demokristjan Pflimlin. Toda, kakor rečeno, gre samo za začasna predvidevanja. Značilno je, da desničarski tisk z neko vztrajnostjo zahteva, naj bi bil za predsednika vlade imenovan socialist Lacoste, ker si je s svojo politiko ustrahovanja in terorizma v Alžiru pridobil naklonjenost desnice in vztrajnih kolonialističnih krogov.

Tudi v posameznih političnih skupinah vlada nekaka zmeda. Zmerni, ki so med glavnimi «krivci» za sedanjo krizo, nimajo možnosti, da bi dali pobudo za sestavo nove vlade. Ti so namreč najmanj primerni, da bi «privabili» socialiste, brez katerih praktično ni mogoča večinska vlada. Radikali so razdeljeni in prav nocoj je Mendes France odstopil iz vodstva stranke, ker to ni hotelo odrediti sankcij proti dvema poslancema, ki se v skupščini nista držala discipline in sta glasovala za Molletovo vlado. Mendes France je po seji vodstva sam sporočil, da misli zapustiti mesto prvega podpredsednika stranke in da bo to ostavko sporočil izvršilnemu odboru, ki se bo sestal 14. junija. Na seji je Mendes France zahteval izključitev dveh poslancev, ki sta glasovala za vlado kljub sklepu stranke, da se bo vzdržala, izvzemši radikalne ministre, ki naj bi vlado podprli. Ker je bila njegova zahteva zavrnjena s 17 glasovi proti 15, je Mendes France izjavil, da v takih pogojih nima več avtoritete, da bi v parlamentarni skupini tolmačil sklepe kongresa in je napovedal svoj odstop. Da bo ta odstop veljaven, ga mora odobriti izvršilni odbor, ki se bo sestal 14. junija.

Demokristjani bi morda edini lahko poskušali «zbližanje» med strankami sredine. Ves čas Molletove vlade so namreč vedno ostali solidarno povezani s socialisti.

Cotyjev mož bo verjetno tisti, ki se bo zdelo, da bo nudil največ «jamstva», da ustvari večino glede treh glavnih vprašanj, ki se danes postavljajo Franciji: Alžir, evropska integracija, gospodarska kriza. Kdo naj bi bil ta človek, se vsi sprašujejo. Neki popoldanski dnevnik je celo objavil fotografijo v obliki robota, ki naj bi bil iskani ministrski predsednik. Po tej sliki bi moral novi predsednik vlade imeti republikansko čelo Mendes Francea, desno oko naj bi bilo obrnjeno na Molletovo Evropo, levo oko, demokristjana Pflimlina, pa obrnjeno na laično reformo šolstva, energična usta Lacosta, «nos» Edgara Faura in Plevenovo brado. Vsekakor prevladuje nocoj mnenje, da se bo Coty jutri odločil.

V Alžiru sledijo francoski priseljenci z velikim zanimanjem razvoju francoske vlačne krize. Francoski kolonialistični skrajneži in nasprotniki pogajanj z alžirskimi predstavniki si želijo, da bi rezident Lacoste ostal na svojem mestu.

Južno od Alžira so francoske čete preteklo noč začele večjo akcijo proti močni skupini alžirske osvobodilne vojske. To akcijo vodi poveljnik oklepnih sil v Alžiru general Simon. Pri tem sodeluje večje število oklepnih vozil in helikopterjev. V francoskih uradnih krogih zatrjujejo, da so imeli Alžirci 150 mrtvih. Kakor običajno pa ne govorijo o svojih izgubah. Tudi v mestih so člani osvobodilnega gibanja izvršili več atentatov. V alžirskem zaporu pa so danes ustrelili dva alžirska patriota, ki ju je okupatorsko vojaško sodišče obsodilo na smrt.

V Rimu pa je imel glavni tajnik alžirskega narodnega gibanja Mulaj Merbah napovedano tiskovno konferenco. Med drugim je izjavil, da je politika represalij, ki jo Francija vodi v Alžiru, spravila iz ravnotežja njeno gospodarstvo in povzročila padec Molletove vlade. Dodal je, da nobena dosedanja ali prihodnja francoska vlada ne bo zmogla finansiranja vojne proti alžirskim patriotom, in upati je, da bo Molletov naslednik upošteval to lekcijo.

Merbah je nato govoril o grozodejstvih okupacijskih čet v Alžiru in o številnih človeških žrtvah ter o ogromni škodi, ki jo vojna povzroča, ter je obrazložil pogoje, ki jih vsa alžirska osvobodilna gibanja postavljajo za konec sovražnosti.

Glavni in najbližji cilj je sklicanje konference, katere naj bi se udeležili predstavniki alžirskega ljudstva in francoske vlade, da pride do ustavitve sovražnosti ter da se prenehajo pokoli in uničevanje. Na konferenci naj bi na miren način uredili vprašanje, s tem da bi odpravili kolonialni režim in priznali Alžiru neodvisnost. Takoj nato naj bi bile svobodne volitve in sestavila naj bi se ustavodajna skupščina ter svobodna vlada, ki bi se pogajala o odnosih s Francijo.

Na vprašanje, kaj misli o Eisenhowerjevi doktrini, je Merbah izjavil, da bi jo podpiral s pogojem, če bi se uporabljala ne samo za borbo «proti komunističnemu imperializmu», pač pa tudi proti francoskemu imperializmu.

—«—

Krepitev stikov med Italijo in FLRJ

RIM, 23. — Podtajnik za kmetijstvo pri zveznem izvršnem svetu FLRJ Slavko Komar je včeraj prispel v Rim, kjer ga bo jutri sprejel kmetijski minister Colombo, s katerim se bosta razgovarjala o skupnih agrarnih vprašanjih. Včeraj si je Komar ogledal področja agrarne reforme okrog Grosseta.

Angleško-egiptovski razgovori in ugibanja o usodi združenja koristnikov

Pineau skuša neuspeh v Varnostnem svetu prikazati kot uspeh

RIM, 23. — Angleško-egiptovski razgovori za ureditev nekaterih gospodarsko-finančnih vprašanj med obema državama se bodo začeli jutri zjutraj ob 11 v prostorih FAO, ki je dala na razpolago svojo dvorano obema delegacijama.

O teh razgovorih je voditelj britanske delegacije Denis Rickett danes pred odhodom iz Londona dal nekaj pojasnil. Potrdil je, da bodo razgovori, vsaj za Angleže, imeli namen iskati možnosti za poznejše konkretnejše razgovore. Dodal je, da bo odvisno od Egipčanov, kaj se bo govorilo, kajti do razgovorov prihaja na pobudo Egipčanov. Mem vprašanji, o katerih bi lahko govorili, je vprašanje odškodnine: Egipčani zahtevajo pol milijarde šterlingov za škodo, ki so jo utrpeli zaradi anglesko-francoskega napada. Angleži pa hočejo približno enak znesek za škodo zaradi zaplenjenega angleškega premoženja v Egiptu ter za škodo angleških državljanov, ki so bili izgnani iz Egipta. V angleški delegaciji so tudi predstavniki Angleške banke, ministrstva za trgovino in zaklada.

V londonski lordski zbornici pa je lord Salisbury, ki je nedavno odstopil, ko je britanska vlada izpustila nadškofa Makariosa, danes izjavil, da bi bojkot Sueškega prekopa, tudi če bi ga izvajala ena ali dve državi sami, imel «zelo velik moralni učinek». Pripomnil je, da bi bil on mnogo bolj zadovoljen, če bi bila britanska vlada na zadnjem zasedanju združenja koristnikov prekopa skupno s Francijo vztrajala, naj se bojkot nadaljuje.

Medtem pa dobiva Foreign Office skoraj vsak dan vprašanja o usodi koristnikov Sueškega prekopa (SCUA), toda vedno lakonično odgovarja, da je do sedaj namen vlad, naj združenje ostane še pri življenju. Možnost likvidacije te družbe se je nakazovala takoj po sestanku njenega sveta, ko so sklenili, da ne bodo bojkotirali Sueškega prekopa. Dva dni pozneje je odstopil upravnik Bartels. V novem razdobju, ki je sedaj nastalo v vprašanju Sueškega prekopa, se mnogi sprašujejo ali naj združenje še dalje živi. Toda uradno ni s tem v zvezi nobenih izjav. Nekateri so mnenja, da bi združenje lahko delovalo kot središče za informacije in povezavo med koristniki. Drugi pa so mnenja, naj bi predstavljalo ustanovo, ki naj bi nadzorovala, kako Egipt upravlja prekop. Tretji so zopet mnenja, naj bi združenje, katerega sestava naj bi se spremenila, prevzelo važnejše funkcije in tudi sodelovanje z egiptovskimi oblastmi.

V zvezi z razpravo v Varnostnem svetu, ki jo je zahtevala Francija, pa se ameriški «New York Times» pritožuje, ker se je razprava odložila, ne da bi Varnostni svet spreje! kak sklep.

Francoski zunanji minister Pineau, ki se je danes vrnil v Pariz, pa je skušal neuspeh Francije prikazati kot uspeh. Izjavil je, da ima vtis, da je dosegel vse smotre, ki si jih je bil pred Varnostnim svetom zastavil. «Mi smo hoteli, je dejal, da bi se egiptovska spomenica tolmačila in da bi se spremenila v dokončni instrument, ki naj veže Egipt in koristnike prekopa. Po prvem glasovanju, ki je odločilo, naj sueško vprašanje ostane na dnevnem redu, imam vtis, da je Varnostni svet istega mnenja. Glavni tajnik OZN sedaj lahko začne pogajanja z Egiptom o teh točkah. Dane so možnosti diskusije o tem in mi smo dobili zadoščenje. Egipt je potrdil, da sprejema postopek haaškega sodišča glede sporov. Zato je mogoče začeti pogajanja o arbitraži in odškodnini za delničarje stare družbe prekopa».

Kar se tiče plovbe poizkusne ladje po prekopu, je Pineau izjavil, da se o tem v New Yorku ni govorilo: «Druga vprašanja, je pripomnil, so bolj nujna, zlasti vprašanje svobodne plovbe po Akabskem zalivu, ki se zdi, da je zagotovljena. Mogoče, da se bo skušala še pred izraelsko ladjo poslati skozi prekop tuja ladja, ki jo bo Izrael najel, s tovorom namenjenim v Izrael».

—«—

17 otrok mrtvih zaradi suše v Mehiki

MEKSIKO, 23. — V severni Mehiki je zaradi izredne suše zgubilo življenje sedemnajst otrok v 24 urah. Včeraj je v Monterre vročina dosegla 41 stopinj v senci. Vsi izviri, ki dobavljajo vodo temu mestu, ki šteje 300.000 prebivalcev, so usahnili: Nad 300 otrok so pripeljali v bolnišnico, in sedemnajst jih je umrlo.

Zaradi vročine se je spet razširila tudi otroška paraliza. V zadnjih dveh dneh je obolelo 92 otrok. Šole in trgovine so zaprte.

—«—

PEKING, 23. — Pekinški radio je javil, da je iz Moskve odpeljal prvi potniški vlak Moskva-Peking po novi železniški progi med obema prestolnicama, ki je dolga 8000 kilometrov in ki pelje po Mongoliji. Vožnja bo trajala deset dni.

Pred ponovnim sestankom «razoroževalcev»

Ike in Stassen zagovarjata «srečanje na sredi poti»

Delni sporazum bo mogoč za zmanjšanje števila oboroženih sil in običajne oborožitve - Glavna ovira pa je še vedno vprašanje nadzorstva

WASHINGTON, 23. — Ameriški državni svet za varnost se je sestal danes popoldne in na seji je Harold Stassen poročal o londonskih razgovorih o razorožitvi. Seja sveta je bila v Beli hiši in je trajala dve uri.

Po seji ni hotel Stassen dati novinarjem nobenih izjav, pač pa je samo povedal, da bo spet v Londonu prihodnji ponedeljek, kjer se bo nadaljevalo delo razorožitvenega pododbora OZN.

Na seji je bil navzoč tudi načelnik glavnega štaba admiral Radford, ki pa je ostal v Beli hiši samo 50 minut, ker je moral nato oditi na poročanje v senatnem odboru za nakazila. Člani sveta za varnost so tudi Foster Dulles, obrambni minister Wilson, ravnatelj urada za obrambno mobilizacijo Gordon Gray in podpredsednik Nixon.

Politični opazovalci so mnenja, da so predsednik Eisenhower in ostali člani sveta za varnost sklenili povečati napore, da se s Sovjetsko zvezo glede razorožitve srečajo na sredi poti». Harol Stassen se bo vrnil v ponedeljek v London z novimi navodili, ki naj bi bili «prvi korak» na poti sporazuma. Izjave, ki jih je včeraj podal Eisenhower in ki se zdi, da v celoti odgovarjajo Stassenovemu optimizmu, dajejo v washingtonskih krogih vtis, da je sedaj glede razorožitve blizu prva «otvoritev» v smeri delnega sporazuma. Domnevajo, da je mogoč sporazum o zmanjšanju števila oboroženih sil in o zmanjšanju običajne oborožitve. Toda glavna ovira na poti tudi tega delnega sporazuma je še vedno vprašanje inšpekcij in nadzorstva.

Predsednik senatnega pododbora za razorožitev senator Humphrey je povabil parlamentarne predstavnike obeh strank, naj se udeležijo danasnje seje pododbora, kateri prisostvujeta tudi Dulles in Stassen. Humphrey je izjavil, da se bodo pri nadaljevanju londonskih razgovorov lahko «verjetno začela pogajanja».

V senatnem pododboru za razorožitev je Stassen danes izjavil, da namen dosedanjih londonskih razgovorov ni doseči «popoln sporazum o razorožitvi v sedanjem trenutku, pač pa sporazum, ki naj bo prvi korak za majhno zmanjšanje oborožitve z inšpekcijo».

Stassenova izjava, ki so jo pozneje izročili tisku, pravi med drugim: «Sedaj smo povezani v pozitivnih pogajanjih, ki se bodo morala nadaljevati, toda še vedno so številna vprašanja nerešena. Glavni smoter je izboljšati možnosti trajnega miru in zmanjšati nevarnost vojne. Sporazum ni odvisen od dobre vere ali od zaupanja do Sovjetske zveze, pač pa bolj od učinkovite inšpekcije in od medsebojnih otipljivih koristi.»

Kakor se je zvedelo, predvideva začetni načrt o razorožitvi, o katerem se razgovarjajo s SZ, baje majhno zmanjšanje števila usmerjevanih izstrelkov, ladij, tankov in atomskih bombnikov. Začetni sporazum predvideva baje tudi, naj se orožje, ki ga bodo v okviru razorožitve jemali iz ameriških in sovjetskih skladišč, izroči mednarodnim razorožitvenim skladiščem, ki bodo podvržena skrbni inšpekciji. Prav tako so določene letalske inšpekcije iz zraka in na kopnem na «poizkusnih» bazah. Dalje se predlaga zman

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 21,6, najnižja 15,2, zračni tlak 1009,2, vlaga 60 odst., morje skoraj mirno, temp. morja 15,6.
Vreme danes: Pretežno jasno vreme. Temperatura se bo nekoliko dvignila.

Tržaški dnevnik

Danes, PETEK, 24. maja
Marija, Mara
Sonce vzide ob 4.26 in zatone ob 19.38. Dolžina dneva 15.12. Luna vzide ob 1.34 in zatone ob 14.29.
Jutri, SOBOTA, 25. maja
Urban, Naško

Za uveljavitev delavskih zahtev

Uspela enotna stavka železarjev in delavcev zidarske stroke

V železarni ILVA je stavkalo 99 odst. vseh delavcev in 60 odst. uradništva - Sindikalna zborovanja stavkajočih delavcev

Celodnevna stavka železarjev, ki spada v okvir vsedržavnega gibanja za znižanje delovnega urnika in izboljšanje delovnih pogojev v železarski industriji, je tudi v Trstu prav lepo uspela. Stavka je bila enotna, ker sta jo napovedali obe sindikalni organizaciji, kot v ostalih pokrajinah Italije. Po podatkih sindikalne organizacije je v železarni ILVA stavkalo 99 odstotkov delavstva ter 60 odstotkov uradništva, v podjetju FASEF so se delavci udeležili stavke 100-odstotno, prav tako v podjetju AFA, v katerem so pred stavko organizirali referendum med delavstvom.

Pokrajinska zveza kovinarjev FIOM izraža pohvalo vsem tržaškim železarjem, ki so tako kompaktno stavkali skupno z železarji Italije. Pri tem pa poudarja, da je popoln uspeh te prve sindikalne akcije za znižanje delovnega urnika z enako plačo velike važnosti in ima poseben pomen za železarno v Skednju, v kateri ni bilo že več let take stavke, ki bi zaustavila vso produkcijo. Še posebej je treba pohvaliti navdušenje in napore članov notranjih komisij ter sindikalnih aktivistov in mladine za priprave na stavko. Pohvaliti pa je treba tudi delavce in nameščence zunanjih podjetij, ki so v znak solidarnosti stavkali skupno z delavci železarne ILVA.

Težnja po enotnosti, ki je spodbujala vse delavce železarne, mora biti podlaga za priprave na volitve notranjih komisij, ki bodo v juniju. Sindikalno enotnost pa je treba vedno bolj utrjevati, ker je to pogoj za nadaljnjo borbo in dosego upravičenih zahtev delavstva.

Ob stavki v železarni ILVA je bilo v dvorani v Ul. Vecellio zborovanje delavcev tega podjetja. Udeležilo se ga je veliko število delavcev, katerim so za lep uspeh stavke čestitali tajnik nove Delavske zbornice CGIL Tominez, tajnik pokrajinske Zveze kovinarjev Paolo Sema ter član vsedržavne Zveze kovinarjev Dino Tescari.

Poleg železarjev so včeraj na Tržaškem, kakor po vsej Italiji, stavkali tudi delavci zidarske in mizarske stroke, ki jih je nad 6000. Stavka je lepo uspela, saj se je je udeležilo 95 odstotkov delavstva. Do stavke te stroke je prišlo zaradi prekinitve pogajanj z delodajalci za sklenitev nove delovne pogodbe, ki bi morala urediti vprašanje akordnega dela in izplačila nagrad za zvišano produkcijo. Kakor je znano, so delavci zidarske stroke stavkali 24 ur že 13. maja in so morali spričo trdovratnosti delodajalcev spet uporabljati to krepko sredstvo za zaščito svojih pravic.

Včeraj dopoldne ob 10.30 je bilo sindikalno zborovanje stavkajočih mizarjev in zidarjev na sedežu v Ul. Zonta, ob 11. pa na sedežu Delavske zbornice v Ul. Duca d'Aosta.

V nedeljo zborovanje Zveze pomorščakov

V nedeljo 26. maja ob 10.30 bo v Ul. Zonta 2 zborovanje pomorščakov, članov tovrstne zveze in simpatizerjev. Na zborovanju bodo razpravljali o vsedržavnem zborovanju, ki je bilo v Rimu včeraj in se danes nadaljuje, nato pa bodo izvolili nov odbor Zveze pomorščakov.

Odgovornost gradbenikov zaradi položaja zidarjev

Spričo odločne volje in strnjenosti delavcev zidarske stroke, ki se borijo za izboljšanje svojih mezd in delovnih pogojev ter za sklenitev nove delovne pogodbe, je bila skupina tržaških gradbenikov prisiljena prekiniti svoj molk in je ta teden izdala posebno tiskovno poročilo. Namen tega poročila pa je prevarati javnost in vnesti zmešnjavo med vrste delavcev zidarske stroke.

V svojem poročilu omenjena skupina sicer priznava, da je bila delovna pogodba odpovedana lanskega oktobra po skupnem dogovoru, toda ne pove, da so delavci na to pristali z namenom, da bi dosegli novo pogodbo, ki naj bi jim zagotovila izboljšanje mezd in delovnih pogojev. Industrijci poleg tega hočejo prikazati javnosti, da se spor z delavci vrti le okrog datuma, ko naj bi zapadla veljavnost nove delovne pogodbe. Toda jasno je, da ne gre za to, koliko časa naj bi nova delovna pogodba veljala. Predvsem je treba razpravljati o upravičenih zahtevah delavcev, jim priznati pravice, ki jim pripadajo, odpraviti izkoriščanje delovne sile in šele nato bo prav lahka zadeva določiti dobo veljavnosti nove pogodbe.

Do prekinitve pogajanj je prišlo le zaradi trmoglavosti delodajalcev, ki si zadnja leta kopičijo mastne dobičke na račun delavcev. Že oktobra lanskega leta so delodajalci sicer priznali, da bi bilo treba zboljšati ekonomsko stanje in mezde delavcev, toda z opravičili in brez opravičil zavlačujejo vso zadevo, tako da bi morali delavci križem rok čakati še dobro leto. Prizadeti delavci pa so kmalu spoznali te namene in so zaradi tega še bolj odločni in bodo nadaljevali enotno borbo za uresničenje svojih pravic.

Nov tovarniški odbor v Tržaškem arzenala

Včeraj in predvčerajšnjim je bil občni zbor sindikalne organizacije v Tržaškem arzenalu. Po poročilu članov novega odbora nove Delavske zbornice CGIL so sindikalni aktivisti posegli v diskusijo, ki je bila zelo zanimiva in živahna, nato pa so izvolili nove člane tovarniškega odbora.

Kongres ZKM

V nedeljo dopoldne se bo v Ljudskem domu v Ul. Madonnina začel IV. kongres Zveze komunistične mladine za Tržaško ozemlje. Kongresu bodo prisostvovali tudi zastopniki mladih komunistov Italije in svobodne mladine Avstrije.

Obvestilo INAM

INAM sporoča, da bo dr. Pizzioli, ki vodi ambulanto za delavce okrožja F2, ordiniral od 1. junija dalje med 12. in 13.45, dr. Catania za okrožje F4 pa od 8. do 9.45. V obeh primerih ostane nespremenjen urnik večernih ordinacij.

Tržaški velesejem en mesec pred otvoritvijo

Pomembne novosti na letošnjem tržaškem mednarodnem velesejmu

Lesno razstavo, ki bo letos še posebno važna, bodo premestili v paviljon «B» - Poudarek razvoju ladjedelniške industrije - Razstava rož

Uprava tržaškega mednarodnega velesejma je včeraj izdala poročilo, v katerem opisuje nekatere pomembnejše manifestacije za časa velesejma in nekatere paviljone.

Letos bo mednarodni tržaški velesejem posvetil izredno pozornost mednarodni razstavi lesa, ki je že v preteklih letih dosegla precejšen uspeh in ki bo na letošnjem velesejmu še znatno pomembnejša. Zaradi tega bodo to razstavo preselili iz paviljona «F», ki je premajhen, v znatno večji paviljon «B», to je drugi veliki paviljon na levi strani od glavnega vhoda. Na tej razstavi bodo uradno sodelovale Jugoslavija, Avstrija in ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo iz Rima. Poleg tega bodo tu zastopana tudi največja italijanska in številna inozemska podjetja, ki proizvajajo lesne izdelke, stroje in podobno.

Poleg tega bo na velesejmu v tem okviru več pomembnih zasedanj in med njimi zasedanje gozdarskih tehnikov ter občni zbor federacije trgovcev z lesom in plutovino. Zlasti pa bo pomembno mednarodno zasedanje, katerega se bodo udeležili italijanski minister za kmetijstvo in gozdarstvo, generalni direktor ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo Camaiti, generalni direktor federacije trgovcev z lesom in plutovino dr. Trippodo, uradni predstavniki Avstrije in Jugoslavije ter opazovalci iz SZ in Nemčije. Povabljeni pa so tuči predstavniki ČSR in Romunije.

Obsežna bo tudi letos razstava mehaničnih izdelkov, ki bo nekoliko drugačna kot do sedaj, saj bo predvsem prikazala razvoj ladjedelniške industrije. To je delno v zvezi s proslavo stoletnice CRDA v Trstu in 50-letnice obratov v Tržiču. Delno pa je to tudi rezultat prirodnega razvoja te razstave, saj Trst v ladjedelniški svetovni industriji zavzema pomembno mesto.

Na velesejmu bodo sodelovala poleg tržaških tudi vsa ostala velika italijanska ladjedelniška podjetja in številna nemška, avstrijska in druga podjetja, ki bodo pripeljala na velesejem tudi zelo obsežne stroje in naprave. Upravi tako na primer že sedaj povzroča občutne skrbi tehnično vprašanje, kako spraviti na velesejemski prostor del ladijske krme, ki tehta 25 ton in je visok 25 metrov ter 11-tonski vijak s premerom 5 metrov vlit iz enega samega kosa. Oba velika lačijska dela bo razstavljalo znano podjetje «Stalwerke».

Že lanski dnevi posvečeni avstrijskemu filmu so ugodno uspeli, tako da jih bodo letos ponovili v še večjem obsegu in bodo imeli uradni značaj. Avstrijski filmski dnevi bodo od 1. do 4. julija in bodo takrat predvajali 7 dokumentarnih in 7 celogometražnih umetniških filmov. Filme bodo predvajali v nemščini ter predstavljajo za italijanski filmski trg absolutno novost.

Od 27. junija do 1. julija bo tudi razstava rož, katero bo organizirala tržaška trgovinska zbornica v prostorih pomorske postaje. Pobuda za to razstavo je nastala na osnovi dejstva, da Tržačani porabijo med vsemi italijanskimi pokrajinami največ rož, kar je prišlo do izraza tudi v uradnih statističnih počatkih. Razstava bo zavzemala 3600 kvadratnih metrov in bodo na njej razdelili nagrade v skupni višini 1.5 milijona lir, poleg tega pa še zlate in srebrne medalje.

Obvestilo sindikata upok. železničarjev

Tajništvo sindikata upokojenih železničarjev obvešča svoje člane, da lahko dobijo vse informacije sindikalnega, upravnega in zdravniškega značaja na sedežu sindikalne organizacije v Ul. Milano 10.

Opozorilo trgovcem

Tržaška občina obvešča, da je treba do 31. maja prijavitvse javne napise, obvestila, tabele itd., s katerimi se opozarja na trgovsko, industrijsko, profesionalno ali obrtniško dejavnost. Prijavo je treba izročiti na oddelku IV v občinski palači Ul. dei Rettori 2-III., soba št. 272, kjer lahko interesenti dobijo tudi potrebne obrazce, v primeru, da jih že niso dobili na dom. Urad posluje vsak delavnik od 8. do 12. in od 17. do 19. ure, razen sobote.

Taksa prične veljati od 1. januarja 1957, vendar bodo na osnovi sporazuma s predstavniki prizačetih kategorij upoštevali le one napise, katere bodo prijavili davkoplačevalci do 31. maja.

Nova tarifa bo računana na vsako črko in je razdeljena na pet kategorij (240 lir, 200, 160, 120, 80 lir). Kategorije se računajo po okrajih, kjer so določeni napisi, tako da se plačuje za središče mesta prva kategorija, za vasi Trebče, Bane, Padriče, Gropada, Bazovica, Kontovel, Prosek, Miramar, Sv. Križ, Lonjer in Katinara pa zadnja kategorija, to je 80 lir za črko.

○ Prefektura sporoča, da je oddelek za nadzorstvo nad živili kaznoval v aprilu 27 trgovcev na drobno, ker niso označili cene blaga, kot to zahteva zakon.

Med trganjem češenj padla z drevesa

Včeraj popoldne okoli 17. ure je 31 let stara Marija Kos iz Doline št. 154 odšla za hišo, da bi natrgala nekaj češenj. Z lestvo je prišla v krošnjo drevesa, potem pa se je oprijela debla in začela trgati sladke sadeže. Toda nenadoma — kdo ve iz kakšnega vzroka — je nesrečnica izgubila ravnotežje in iz višine kakih 3 metrov padla na tla. Z nekim zasebnim avtom so jo uro in pol kasneje odpeljali v bolnišnico, kjer so zdravniki odredili njen sprejem na ortopedski oddelek. Ugotovili so ji namreč prestres možganov, zlom desnega zapestja in druge poškodbe, zaradi česar se bo morala zdraviti mesec dni, seveda če ne bodo nastopile komplikacije.

* * *

S prognozo okrevanja v 10 ali 20 dneh so včeraj popoldne sprejeli na ortopedskem oddelku splošne bolnice 42 let starega Andreja Sosiča iz Ul. Moreri 16, kateremu so zdravniki ugotovili več poškodb na rokah in nogah. Sosič je ob prihodu v bolnišnico povedal, da se je poškodoval že 20. t.m. v bližini Sesljana, kjer je zaradi mokre ceste padel s svojim motornim kolesom.

ŠOLSKE VESTI

Ravnateljstvo državne niže srednje šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da je čas za vlaganje prošenj za sprejemne in razredne izpite ter za nižji tečajni izpit do 25. maja.

Vsa potrebna pojasnila se dobijo v tajništvu šole v Ul. Scuola Nuova 12-II.

Sestanek NSZ v Dolini

Sekcija Neodvisne socialistične zveze v Dolini sporoča, da bo jutri 25. t. m. ob 20.30 na sedežu v Dolini sestanek.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 23. maja t. l. se je v Trstu rodilo 7 otrok, umrlo je 5 oseb, porok pa je bilo 12.

POROČILI SO SE: mesar Rinaldo Darini in prodajalka Leda Specogna, delavec Silvano Rosca in prodajalka Lina Riccardi, gasilec Claudio Covri in gospodinja Fragolina Giurassi, mehanik Duilio Pinzin in šivilja Eleonora Pierazzi, skladiščnik Vincenzo Galata in šivilja Nunzia Lo Vecchio, mehanik Fiorindo Marcolli in baristka Aurelia Bonazza, inženir Bruno Improta in uradnica Nunzia Murgolo, mehanik Tullio Pizziga in gospodinja Albina Riosa, tesar Mario Deiconte in gospodinja Nerina Rampini, industrijski izvedenec Luciano Blasin in uradnica Wanda Colotti, šofer Diego Fiori in gospodinja Violetta Zubin, tesar Ivan Kufersin in baristka Natalia Maršala.

UMRLI SO: 85-letni František Rebula, 83-letna Clementina Instulin vd. Movis, 88-letni Francesco Borri, 56-letni Giacomo Sossi, 31-letna Elena Hafner por. Prenci.

NOČNA SLUŽBA LEKARN V MAJU

Barbo-Carnieli, Garibaldijev trg 5; Benussi, Ul. Cavana 11; Al Galeno, Ul. S. Cilino 36 (Sv. Ivan); Alla Minerva, Trg Sv. Frančiška 1; Ravasini, Trg Liberta 6.

Za socialno zavarovanje

Prometne nesreče

Včeraj kmalu po 13. uri je prišlo v Ul. Udine do prometne nesreče, katere žrtev je postal 26 let stari Ugo Milazzi iz Ul. del Friuli 165. Ta se je vozil s svojim motorjem proti Greti, ko je pred njim vozeči avtomobil nenadoma zavrl, da bi preprečil trčenje z nekim drugim vozilom, ki mu je prekrižalo pot. Milazzi pa žal ni utegnil zavreti in tako se je zaletel v zadnji del avtomobila ter seveda odletel na tla. Z avtom RK so ga takoj zatem odpeljali v bolnišnico, kjer so ga zaradi poškodb in zlomov na rokah in nogah sprejeli s prognozo okrevanja v enem ali dveh mesecih na ortopedskem oddelku.

Dobro uro kasneje so v bolnišnici nudili prvo pomoč 20 let staremu Guidu Medanu iz Ul. del Pilone 4, ki je na Trgu Perugino trčil s svojo vespo v neki poltovornik in padel. Pri padcu se je ranil na roki, zaradi česar so ga z avtom RK odpeljali v bolnišnico, kjer so bili zdravniki mnenja, da bo okreval v dobrem tečnu.

Končno so v bolnišnici obvezali rano na roki tudi 22 let staremu Carlu Cednaku iz begunskega taborišča pri Sv. Soboti, ki se je vozil poleg šoferja na motornem triciklu. Med vožnjo, in sicer na nekem ovinku v bližini begunskega taborišča pa se je zlomilo prednje kolo tricikla, zaradi česar se je zvrnil na desno stran. Medtem ko se šoferju ni zgodilo nič hudega, si je Cednak poškodoval dlan leve roke in se bo moral zato zdraviti nekaj dni.

Pred današnjo sejo tržaškega občinskega sveta

Demokristjani pred odločitvijo: z monarhofašisti ali z levico!

Na današnji seji bo župan izvoljen z relativno večino glasov - Kdo bo protikandidat inž. Bartoliju?

Danes zvečer ob 18. uri se bo sestal tržaški občinski svet, da izvoli župana in odbor. Če pri prvem glasovanju nobeden od kandidatov ne bo dobil absolutne večine glasov, bo pri drugem glasovanju izvoljen za župana tisti kandidat, ki bo dobil relativno večino. Položaj v občinskem svetu pa je takšen, da ne moremo še reči kdo bo izvoljen za župana: inž. Bartoli, ki je uradni kandidat Krščanske demokracije, ali pa kdo drug, kot se je to zgodilo na predpretekli seji, ko je bil izvoljen socialdemokrat prof. Dulci. Sicer pa moramo takoj povedati, da ima danes inž. Bartoli več možnosti, kot na takratni seji. Medtem ko je leva opozicija na tedanji seji vedela, da bodo socialdemokrati kandidirali za župana svojega svetovalca prof. Dulcija, se do danes še ne ve, kdo bo resen protikandidat inž. Bartolija. Na žalost moramo ponovno ugotoviti, da je prišlo na zadnji seji občinskega sveta do neljube polemike med nekaterimi levičarskimi skupinami in socialdemokrati, kar je precej prejudiciralo resen sporazum med celotno levo opozicijo in PSDI za novo kandidaturo takšnega svetovalca, ki bi dobil vse tiste glasove, ki jih je dobil prof. Dulci, ko je bil izvoljen za župana. In prav to lahko povzroči, da bo inž. Bartoliju zadostovalo 23 glasov, da ponovno postane župan.

Ni pa izključeno, da bodo v zadnjem trenutku vendar dobili moža, ki bo lahko resno tekmoval z demokristjanskim kandidatom. V tem primeru pa bodo za inž. Bartolija misinski glasovi odločilni, če bo hotel biti izvoljen za župana. To pa bi ponovno postavilo Krščansko demokracijo pred alternativo, sprejeti ali zavrniti fašistično podporo. Resnici na ljubo je treba povedati, da je lani inž. Bartoli odstopil, ko so zanj glasovali svetovalci MSI. Na zadnji seji občinskega sveta pa je demokristjanski svetovalec prof. Romano, potem ko je dobil devet misinskih glasov izjavil, da ne more sprejeti teh glasov. Na osnovi tega bi moral inž. Bartoli tudi danes odstopiti, če bodo zanj glasovali misini. Tako bi sicer moralo biti. Toda...

Vodstvo Krščanske demokracije se še vedno skliceuje na svoje staro stališče in poudarja, da bodo demokristjani ostali zvesti politiki «demokratičnega centra». V poluradnem poročilu, ki so ga včeraj objavili, zanikajo vesti, da bodo s sestavo enobarvnega odbora spremenili tudi svoje politične smernice. Očividno je, da hočejo s tem zavrniti trditve vseh naprednih in demokratičnih strank v občinskem svetu, da bodo z enobarvnim odborom krenili na desno.

Menimo pa, da je vsak njihov izgovor zaman. Dejstvo je, da bo občinski odbor sestavljen iz samih demokristjanov lahko upravljal občino samo s podporo monarhofašistov. Dosedanji občinski odbor, ki je bil sestavljen iz svetovalcev KD, PSDI in PRI, ni mogel vladati, ker ni razpolagal z gotovo večino glasov. Vsakokrat ko je prišlo na vrsto kako bolj važno vprašanje, je odbor ostal v manjšini in je bil njegov sklep zavrnjen. Sedaj pa bodo socialdemokrati in republikanci v opoziciji. Zato jim od «demokratičnega centra» ostanejo samo še liberalci, ki imajo v občinskem svetu le enega svetovalca, kar pomeni, da razpolagajo samo z 21 glasovi. Če hočejo doseči 31 glasov, jih morajo poiskati na desni, ker je levica že izjavila, da bo glasovala proti enostrankarskemu odboru.

Sicer pa se demokristjani izgovarjajo, da bodo predložili občinskemu svetu izključno upravni program in da jih glasovi, ki jih bodo dobili za navadna upravna vprašanja, ne morejo politično kvalificirati. Toda sami vedo, da v tako veliki občini kot je tržaška, ni mogoče iti mimo mnogih vprašanj, ki niso zgolj upravnega značaja in ki jih je treba reševati v okviru političnih strank. Zato naj si nikar ne mislijo, da bodo kar čez noč spravili iz dnevnega reda vprašanje proste cone, deželne avtonomije, pomorstva itd. In prav na teh vprašanjih se bodo morali politično kvalificirati in si bodo morali izbrati pot: z monarhofašisti ali pa z demokratičnimi in naprednimi silami.

Za Sklad zimske pomoči

Vladni generalni komisariat sporoča, da je Združenje zdravnikov prispevalo 50.000 lir za Sklad zimske pomoči in da so razni drugi darovalci prispevali še 15.000 lir. Sklad za zimsko pomoč sedaj znaša 13.629.250 lir.

IZPRED SODIŠČA

Vinjenost se hudo kaznuje

Dva vinska bratca, 55-letni Albino Deziot iz Ul. Gozzi 5 ter 45-letna Vera Fonda iz Ul. Bramante 7 sta se morala včeraj zagovarjati na sodišču zaradi vinjenosti in ker sta razsajala po mestu. Deziot pa je bil obtožen tudi, da je žalil javnega funkcionarja.

Bilo je v petek 17. maja, ko sta si oba privoščila kozarec za kozarčkom. Naveličala sta se gostilin in sta okrag 20. ure prišla pod «Portici di Chiozza», kjer je bilo ob tisti uri precej prometa. Začela sta nagajati pešcem in sta ovirala tramvajski promet. Mimo sta prišla dva agenta javne varnosti in sta ju povabila, naj se spravita domov. Ker so bili vsi pozivi zaman, sta ju agenta odpeljala na glavni komisariat s policijskim avtom. Med vožnjo se je Deziot še bolj razburil in udaril z nogo agenta javne varnosti. Spravili so ju na varno in sodišče je včeraj obsodilo Deziota na 6 mesecev in 15 dni zapora ter 6000 lir globe, Vero Fonda pa na 16 dni zapora.

Na osnovi doslej znanih podatkov

Promet skozi Javna skladišča bo v maju manjši kot lansko leto

V letošnjem maju bo promet znašal okoli 270.000 ton blaga, v istem mesecu lani pa je dosegel 296.833 ton

Promet tržaških Javnih skladišč — ki ne obsega celotnega pristaniškega prometa, ker vanj ni vključen promet s petrolejem, minerali za ILVA in z lesom, katerega pošiljajo skozi lesno pristanišče — bo po predvidenih podatkih v maju manjši, kot je bil v istem mesecu preteklega leta. Predvidevajo namreč, da bodo v maju izkrcali v Javnih skladiščih 220.000 ton blaga in izkrcali okrog 50.000 ton, tako da bo torej celotni promet dosegel 270.000 ton. V istem mesecu preteklega leta pa so izkrcali 239.246 ton oziroma vkrcali 57.587 ton blaga in je torej znašal majski promet leta 1956 296.833 ton.

Med izkrcanim blagom so na prvem mestu premog, železna ruda in staro železo s 170.000 tonami, nato sledijo žitarice z 20.000 tonami in nato okrog 30.000 ton raznega blaga. V lanskem maju pa so izkrcali 187.260 ton premoga, železne rude in starega železa, 29.063 ton žitaric in 22.923 ton raznega blaga. Po predvidenih podatkih bodo v maju v tržaških Javnih skladiščih vkrcali na ladje 28.000 ton raznega blaga (30.979 ton v istem mesecu preteklega leta), 13.000 ton lesa (16.088) in 9.000 ton magnezita (10 tisoč 520).

Po mnenju tehnikov odraža zmanjšanje prometa splošen evropski gospodarski položaj, saj je prišlo do padca prometa tudi v drugih evropskih pristaniščih in zlasti v severnih pristaniščih. Ta razvoj povezujejo z dokončno obnovo evropskega gospodarstva in preorientacijo gospodarstva na nove osnove. V tej zvezi je zlasti zanimivo dejstvo, da so v istem razdobju vsa pristanišča Azije in Srednjega vzhoda povečala svoj promet.

Izpred prizivnega sodišča

Potrjena obsodba kazenskega sodišča

Tržaško sodišče je 5. januarja t. l. obsodilo 23-letnega Maria Viezzolija iz Ul. Vidali 2 na eno leto in šest mesecev zapora ter na 10.000 lir globe, 42-letnega Omera Zorženona iz Ul. Machlig 4 na eno leto in 5 mesecev zapora ter 9.000 lir globe, 23-letnega Giulia Zanollo na 8 mesecev zapora in 4.000 lir globe, 55-letnega Artura Jacusa iz Ul. Rittmeyer 20 pa na 12 tisoč lir globe. Zanolla in Viezzoli sta bila obsojena, ker sta nameravali ukrasti aluminijaste plošče na železniški postaji, ki so bile last železniške uprave; Zanolla, Viezzoli in Zorzenon so bili obsojeni tudi zaradi tega, ker so ukradli 15 kg aluminijastih plošč na železniški postaji, medtem ko je Jacus bil obsojen, ker je kupil ukradeno blago. Obtoženci so seveda vložili priziv; prizivno sodišče pa je potrdilo razsodbo kazenskega sodišča.

* * *

Večjo srečo s prizivom pa je imel 35-letni Luigi Arrighi iz Torviscose, ki sicer ni bil obsojen, a ni bil zadovoljen, da ga je sodišče v Vidmu lani oprostilo le zaradi pomanjkanja dokazov. Mož je namreč hotel doseči popolno oprostitev, ker ni izvršil kaznivega dejanja. To mu je tržaško prizivno sodišče tudi priznalo.

Zadeva, zaradi katere je omenjeni Arrighi imel opravka s sodiščem, se je zgodila decembra leta 1954 pri Lignanu v Furlaniji. Arrighi se je peljal z avtom, pa mu je nenadoma prečkal cesto 4-letni otrok Bruno Rossi, ki je bil v družbi svojega sovrstnika Claudia Landela. Medtem ko je Landel obstal ob robu ceste, je mali Bruno stekel čez pot, ko je privozil mimo Arrighi in ga smrtno povozil. Po temeljiti preiskavi je sodišče spoznalo, da Arrighi ni imel sploh nobene krivde pri nesreči in ga je zato oprostilo.

Pri skoku v višino si je zlomil roko

Zaradi verjetnega zloma desne roke so včeraj popoldne sprejeli na ortopedski oddelek 17 let starega dijaka Rodolfa Consola iz Ul. Torretta 10, ki bo okreval v 20 ali 30 dneh. Dijak si je zlomil roko med telovadno uro v telovadnici «A. Volta», ko je skočil v višino, a je izgubil ravnotežje in padel.

○ V nedeljo ob 9.30 bodo v vojašnici v Ul. Rossetti proslavili dan odlikovancev in bodo ob tej priliki izročili 26 vojaških odlikovanj.

Poskus samomora

Vrvica in pod njo stolček rešila zastrupljeno žensko

Kljub temu pa so si zdravniki pridržali prognozo

Včeraj zjutraj ob 8.30 so na 4. zdravniški oddelek sprejeli s pridržano prognozo 64 let staro Ermenegildo Martinelli vd. Dimini iz Ul. D. Chiesa, kateri so zdravniki ugotovili zastrupljenje s plinom.

Nekaj trenutkov prej je hotela neka prijateljica, ki stanuje v isti hiši, obiskati Martinellijevo, ki je od nedavnega vdova, a ni mogla s svojim ključem odpreti vrat, ker so bila zaklenjena od znotraj, ključ pa je tičal v ključavnici. Ženski se je to zdelo čudno, zato je poklicala nekega delavca, ki je bil na dvorišču, in ta je skozi linico v vratih zagledal vrvico, ki je visela izpod stropa, pod njo pa stolček. Uspelo mu je, da je odprl vrata in takrat mu je udaril v nos močan vonj po plinu. Stopil je v kuhinjo, kjer je zagledal Martinellijevo na tleh, v njeni bližini pa je bila plinska cev, iz katere je uhajal plin. Najprej je odprl okna in vrata, nato pa je o zadevi obvestil rešilno postajo, ki je na mesto poslala zdravnika z rešilnim avtom, s katerim so nato nesrečnico odpeljali v bolnišnico.

Očitno je bilo, da je Martinellijeva hotela napraviti samomor, toda ker ne govori, se ne ve, kaj jo je dovedlo do tega, da si je hotela sama vzeti življenje.

Zaradi poskusa prevare aretirana mladeniča

Policijski agenti so predvčerajšnjim popoldne aretirali 20 let starega Luciana Rossettija s Trga Libertà 9 ter 16 let starega Diodata C. ki sta skušala skupini nemških turistov prodati malo vredno uro ter jim istočasno ponujala sobe za prenočišče. Agenti so oba mladeniča odpeljali na leteči oddelek, kjer so jima uro zaplenili, po preiskavi pa prijavili sodišču zaradi poskusa prevare in posredovanja pri nedovoljenih poslih.

Ker je med preiskavo prišlo na dan, da je Diodato C. dobil uro od svojega očeta, ki mu je naročil, naj jo proda, so tudi njega prijavili sodišču pod obtožbo sodelovanja pri poskusni prevari.

Včeraj ob 9. uri dopoldne so v veliki dvorani tržaške univerze svečano otvorili nipiološki kongres, na katerem sodelujejo znani italijanski in tuji pediatri. Uvodoma so kongresisti počastili spomin prof. Ernesta Cacaceja, ki je bil ustanovitelj te nove znanosti, ki proučuje razvoj otroka v prvih letih po rojstvu

Kulturne prireditve

PD «IVAN CANKAR»

V NEDELJO ob 17. uri: na stadionu «Prvi maj» pravljična igra v treh dejanjih **«V kraljestvu palčkov».** Prodaja vstopnic v petek in soboto od 19. do 20. ure in v nedeljo od 10. do 11. ure na sedežu društva v Ul. Montecchi 6-III. ter eno uro pred pričetkom predstave pri blagajni dvorane.

GLEDALISCE «VERDI»

DANES ob 21. uri: **koncert** Tržaškega filharmoničnega orkestra pod vodstvom dirigenta Rudolfa Kempa. Na sporedu so Beethoven, Musorgsky in Strauss.

SNG

V SREDO ob 20,30: v dvorani na stadionu «Prvi maj» premiera Steinbeckove drame v treh dejanjih **«Živi plamen».** Prvič v slovenščini. Nastopajo: Stane Raztresen, Julij Gustin, Mira Sardočeva in Stane Starešinič. Režiser: Nada Gabrijelčičeva.

V ČETRTEK ob 17. uri: v dvorani na stadionu «1. maj» ponovitev Steinbeckove drame «Živi plamen».

Prosvetno društvo «Albert Sirk» v Križu. «Zakaj se staramo?» je naslov predavanja, ki ga bo imela dr. S. Mašera danes, 24. t. m. ob 20.30 v društvenem sedežu.

Slovensko narodno gledališče in Glasbena Matica

Jutri ob 20.30 v dvorani na stadionu «1. maj»

PLANINSKA ROŽA

opereta v 3 dejanjih.
Zaključna predstava!

V nedeljo ob 16.30 v ljudskem domu v Križu

PLANINSKA ROŽA

opereta v 3 dejanjih.
Zaključna predstava!

RAZNA OBVESTILA

Sindikat slovenske šole vabi vse šolnike na sindikalni sestanek, ki bo danes 24. t. m. ob 18.30 na sedežu sindikata v Ul. Fabio Filzi 8, I. nadst.

ŠOLSKE PRIREDITVE

Osnovna šola v Slivnem priredi v nedeljo 26. t. m. ob 16. uri v šolskih prostorih običajno zaključno akademijo. Starši in prijatelji otrok so vljudno vabljeni.

LJUDSKA PROSVETA

Izvršni odbor Slovenske prosvetne zveze v Trstu bo imel sejo danes 24. maja t. l. ob 18. uri na sedežu.

Narodna in študijska knjižnica v Trstu obvešča, da bo **KNJIŽNA RAZSTAVA** trajala še danes in jutri do 13. ure.

IZLETI

PD «RADE PREGARC»

V nedeljo, ob «Dnevu mladosti», priredijo Sežančani mladinski festival. Za ta dan priredi PD «Rade Pregarc» Skorklja-Rojan **IZLET V SEŽANO.** Vabljeni so vsi člani in simpatizerji društva. Naši člani odseka namiznega tenisa bodo tekmovali s sežanskim klubom namiznega tenisa ob 10. uri zjutraj, nato bodo med drugimi nastopali naši šahisti proti sežanskim šahistom. Vsi oni, ki se želijo udeležiti izleta in se razveseliti na sežanskem mladinskem festivalu, naj se zberejo na postaji openskega tramvaja, od koder bo odhod ob 7.15 zjutraj. Zamudniki naj se poslužijo avtobusa, ki vozi z avtobusne postaje do meje Fernetiči ob 7.25, 8.30 in 10. uri.

* * *

Slovensko-hrvatska ljudska prosveta iz Trsta bo s sodelovanjem prosvetnih društev priredila dne 19. junija 1957 enodnevni izlet z avtobusi v Postojno, kjer si bodo izletniki ogledali znamenito jamo, ter na Vrhniko, kjer bodo obiskali rojstno hišo Ivana Cankarja, čigar 90-letnica rojstva je potekla 10. maja t. l. Podrobnejša pojasnila dobite na sedežu SHLP v Domu pristaniških delavcev v Trstu, in sicer ob ponedeljkih, sredah in petkih dopoldne od 11. do 12. ure ter vsak dan popoldne od 15. do 17. ure, lahko tudi po telefonu št. 28-402 (ob uradnih urah), kakor tudi pri prosvetnih društvih. Ker je za potovanje potreben skupni potni list, priporočamo interesentom, da se čimprej prijavijo, kajti le tako je gotovo, da se bodo izleta lahko udeležili.

* * *

Izlet v Skocijansko jamo. V nedeljo 26. t. m. priredi SPDT izlet v Skocijansko jamo. Zbirališče pri glavni avtobusni postaji ob 7. uri zjutraj, nato z avtobusom do Bazovice, dalje peš skozi blok v Lipici.

* * *

Planinski izlet na Nanos. SPDT priredi planinski izlet na Nanos v nedeljo 2.VI.1957. Vpisovanje in informacije v ponedeljek 27., v torek 28. in v sredo 29. t. m. od 19. do 20. ure na sedežu v Ul. R. Manna 29.

RADIO

PETEK, 24. maja 1957

TRST PO STAJA A

11.30 Lahki orkestri; 12.00 O vitaminih; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Domači motivi; 13.30 Glasba po željah; 17.30 Pesna glasba; 18.00 Mozart: Kvintet v g-molu; 18.30 Z začarane police; 18.40 Samospeve Rahmaninova, Gliera in Cajkovskega poje tenorist Mitja Gregorac; 19.00 Orkester Fred Waring; 19.15 Radijska univerza; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.05 Waldteufelovi valčki; 20.30 Orkester Armando Sciascia; 20.50 Glasbena medigra; 21.00 Prireditve in umetnost v Trstu; 21.15 Velika dela slavnih mojstrov; 21.45 Slovenske ritmične popevke; 22.00 Velika arheološka odkritja; 22.15 Stravinski: Ognjeni ptič, baletna glasba; 23.00 Romance; 23.30 Polnočna glasba.

TRST I.

11.00 Ennio Capozucca: «Milijonski model», slušna igra; 11.30, 13.00, 14.00, 17.00, 18.45 Poročila o «Giru»; 18.00 Poje Teddy Reno; 18.35 Operni zbori in plesi; 21.00 Simfonični koncert.

KOPER

Poročila v slovenščini: 7.30, 13.30, 15.00.
Poročila v italijanščini: 6.30, 12.30, 16.30, 17.30, 19.15, 23.00.

5.00-6.15 Spored iz Ljubljane; 6.15 Jutranja glasba; 7.00 - 7.15 Spored iz Ljubljane; 7.15 Glasba za dobro jutro; 7.45 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.45 Koledar; 8.00-12.00 Spored iz Ljubljane; 13.40 Kmetijski nasveti; Poletna dela v vinogradu; 13.45 Pisoč in en takt... pisan spored orkestralne in solistične glasbe; 14.30 Beležke radijskega reporterja; 14

Ponarejeni bankovec

Giovannino Guareschi

Šel sem na trg, da bi kaj nakupil, pa sem se nenadoma zavedel, da imam v denarnici le bankovec za tisoč lir in da nimam cigaret. Stopil sem v trafiko, zahteval škatlo švicarskih cigaret in položil na mizo bankovec za tisoč lir.

«Kaj je to?» me je vprašal trafikant in pokazal na bankovec.

«Bankovec za tisoč lir,» sem odvrnil.

Trafikant je poklical svojo ženo, ki je na drugi strani mize brala časnike.

«Marija, poglej to!»

Žena je pogledala proti nama in si od daleč ogledala bankovec.

«Aha!» je dejala. «Spet je v prometu.»

Trafikant me je vprašal, ali stanujem blizu Porta Volte.

«Stanujem v četrti Lambrate,» sem odgovoril.

«Videti je, da je spet spremenil okolico,» je pripomnil trafikant. «Že ves mesec ga ni bilo na trgu. Tu ga vsi poznamo.»

Pri tem sem pogledal na bankovec in sapa mi je zastala v grlu: to je bil najslabši primerek ponarejenega bankovca. Bil sem ves iz sebe. Bankovec te vrste bi mogel vnovčiti največ za 50 lir.

Vrnil sem cigarete in položil v denarnico strahotni bankovec za tisoč lir.

«Niste imeli sreče!» se mi je porogljivo nasmehnil trafikant. «Udarce življenja je treba sprejemati s filozofskim mirom.»

Napotil sem se proti prostoru, kjer parkirajo avtomobili, in upal, da mi bo vendar uspelo najti avto, da bi se odpeljal. S taksijem ali tramvajem se nisem mogel peljati. Domov sem šel peš.

«Ali je bilo vse v redu?» me je vprašala Margarita.

«Da,» sem odgovoril, ker me je bilo sram priznati, da so mi podtaknili ta prekleti bankovec za tisoč lir.

«Čudovito!» je zaklicala Margarita. «Tako hitro si se iznebil tistega ponarejenega bankovca za tisoč lir, ki sem ti ga položila med drug denar v listnico.»

Tega ne pripovedujem samcem, marveč govorim zrelim ljudem, starim, oženjenim junakom, ki me bodo razumeli in ki vedo, kakšne genialne domiselke imajo kdaj pa kdaj ženske. Pojem «soproga morskega prašička» je zelo razširjen, vsaj v meščanskih družinah, zato nima pomena, da bi se zaradi tega začeli prepirati.

Tokrat sem bil presenetljivo trmast. Vzel sem prekleti bankovec iz denarnice in ga pomolil Margariti pod nos.

«Če je človek tako naiven in dovoli, da se mu pripeti nekaj tako strašnega, tedaj mora prenesti tudi vse posledice. Takšne bankovce za tisoč lir je treba požgati. Vse drugo pride pod paragraf kaznivega razpečevanja ponarejenega denarja. Preberi, kaj piše na bankovcu na tem oglu.»

Margarita ni našla ničesar niti v desnem niti v levem oglu. Tam so bile le črtice in nerazumljiva znamenja. Sicer pa ni mogoče pričakovati, da bi bilo na ponarejenem bankovcu videti kakšen napis. V zvezi s pravimi bankovci za tisoč lir pa je Margarita zastopala povsem svoje stališče.

«Tisti, ki mi ga je dal, ga mora vzeti nazaj.»

«Kdo pa ti ga je dal, Margarita?»

«Tega ne vem, ker povsod kupujem. Kako naj vem, kdo mi ga je dal.»

Odšla je ven in se vrnila čez dve uri. Kljub vsemu je morala hiteti, saj prepiranje s pekom, prodajalcem delikates, drogeristom, prodajalcem sadja, čevljarjem in slaščičarjem jemlje čas. Četudi upoštevamo, da ženske po navadi naglo govorijo, pomenita omenjeni dve uri zares rekorden čas.

Margarita je še vedno imela bankovec za tisoč lir, ki je bil ponarejen tako, da ni mogla z njim nikogar preslepiti. V takšnih primerih je hišnica gotovo najboljši razsodnik. Obiskala naju je in Margarita ji je odločno prikazala: če se iznebite tega bankovca, bomo delili dobiček.

Minila sta dva mračna dneva. Naposled se je pojavila hišnica in dala Margariti bankovec za pet sto lir.

«Morala sem ga nesti v drugo četrt,» je govorila.

Govoril sem, da je ta bankovec najsramotnejša reč na svetu; nečastna, ogabna stvar. Toda v resnici sva bila vesela, ker sva se ga znebila. Treba je bilo videti, kako se je potem po vsej četrti razširil optimizem, saj je bankovec ležal kakor mora nad vsemi prodajalci in ženskami, ki so kupovale v prodajalnah.

Lepega dne pa je prišla k nama hišnica in zavpila:

«Spet je v naši četrti! Neka starka ga je skušala podtakniti trgovcu delikates.»

Naslednjega dne so videli prekleti bankovec v drogeriji, zatem pri mesarju, pri trgovcu s sadjem in pri drugih trgovcih.

Vznemirjenost je naraščala. Nenadoma so prenehali govoriti o njem, in sicer iz preprostega razloga, ker se je znašel v Margaritini denarnici.

Po vsej četrti je spet zavladal preplah, ker je hišnica obnovila dejavnost. Skušala je podtakniti nesrečni bankovec povsod, kjer se je pokazala priložnost. Zatem je spet zavladal mir.

Po tednu dni se je vrnila in pomolila Margariti bleščeče nov bankovec za pet sto lir.

«S težavo mi je uspelo,» je dejala. «Morala sem skoraj do Bogia. Zdaj kroži daleč od tod. Bodimo brez skrbi!»

Margaritini pojmi o aritmetiki so bili posebne vrste in tega večera je bila zelo zadovoljna.

«Giovannino,» je zaklicala. «Naš račun je spet čist. Prvič sem dobila pet sto lir in drugič prav toliko. Tisoč lir sem izgubila, tisoč dobila.»

Nisem protestiral in tako sva zadovoljno legla spat. Toda okoli ene ponoči se je Margarita nenadoma prebudila.

«Giovanninoo!» me je poklicala. «Če bi še enkrat dobila ponarejeni bankovec in bi ga hišnica spet vnovčila, bi imela pet sto lir dobička. Ali je to mogoče?»

«Najbolje bi bilo, da ne misliš na to, Margarita,» sem ji odvrnil.

Margarita ni več razmišljala o tem in minili so štirje tedni. Lepega večera pa sem slišal prestrašen krik. Stekel sem v kuhinjo in opazil Margarito. Stala je pred kredenco in s splašenimi očmi strmela v predal. In zares: v predalu je ležal prekleti bankovec. Tokrat se nisem več pomišljal.

Prijel sem bankovec s pinceto in ga primaknil k plamenu. Margarita se je strinjala. Ko je bil bankovec tik nad plamenom, je zmanjkalo plina. Margarita je trudno sedla na stol.

Razumete, to je resnica, čista resnica, plina je zmanjkalo prav v trenutku, ko se je plamen dotaknil prekletega ponarejenega bankovca. Vem, razumem. Moški bi se nasmehnil, prižgal vžigalico in zažgal bankovec.

Toda dejstvo je, da vžigalice nisem prižgal. Bankovec sem položil nazaj v predal.

Zares je bilo tako. Vem, da ne verjamete v tiste pravljice, ki v njih nastopajo nadnaravne sile. To so zares neumnosti in je za pravega človeka sramotno govoriti o njih. Imate prav, toda dejstva so dejstva. Prišlo je tako daleč, da nas je pravljica prevzela, pa smo kdaj pa kdaj odprli predal in vrgli pogled na prekleti bankovec. Bil je še vedno tam, tako ponarejen in tako strahotno grd, da ga je bilo lahko spoznati tudi skozi zaprti predal.

Nekega dne sem pripovedoval dogodek prijatelju, ki je bil blagajnik v banki. Hotel si je ogledati ponarejeni bankovec. Vzel sem ga iz denarnice in mu ga pokazal.

Margarita je s strahom opazovala, kako skrbno je blagajnik pregledoval bankovec, ga otipaval in naposled primaknil k svetlobi.

«Slab tisk, vendar veljaven,» je dejal na koncu.

Zatem ga je položil v svojo listnico z drugimi tisočaki in nama vrnil dva bankovca po pet sto lir.

Zmedena sva odšla domov. Nenadoma se je Margarita ustavila sredi ulice: «Giovannino,» je dejala, «Prvič sem dobila od hišnice pet sto lir, drugič pet sto lir in zdaj tisočak. Ali je mogoče, da sva zaslužila čistih tisoč lir?»

«Na tem čudnem svetu je vse mogoče,» sem odgovoril skromno.

Deseti filmski festival v Cannesu je že mimo. Na tem festivalu je vzbudil veliko pozornost tudi sovjetski film, ki nosi naslov «Enainštirideseti» Zgodba tega filma gre nazaj v dobo drzavljanske vojne in revolucije. Mlada borka rdeče armade, ki je že pobila večje število belogardejcev, rani in ujame nekega častnika, ki bi ga morala izročiti poveljstvu. Toda na poti se morata zateči na neki otok na Volgi, kjer preživita nekaj tednov sama. Dekle se v ujetnika zaljubi in ko se nekega dne belogardejci približajo k njima in hoče njen ujetnik zbežati med svoje, ga dekle ustreli

NA POBUDO UNESCO

Dokumentarni film o geofizikalnem letu

O geofizikalnem letu, ki se bo začelo 1. julija letos in bo trajalo do konca prihodnjega leta in pri katerem bodo sodelovali znanstveniki najrazličnejših znanstvenih panog 55 dežel, smo že večkrat pisali. Po najnovejših vesteh pa je v zvezi s tem velikim znanstvenim podvigom prevzel UNESCO pobudo za snemanje 2400 m dolgega dokumentarnega filma, ki bo prav gotovo predstavljal najširšo koprodukcijo v zgodovini filma, saj bodo pri izdelovanju tega filma — seveda v kolikor bo zamisel sprejeta — sodelovale skoraj vse one dežele, ki sodelujejo pri geofizikalnem letu.

Film bo posnel vse najbolj zanimive in značilne dogodke v raznih državah in seveda tudi na obeh tečajih, predvsem na Antarktiki, kjer se je zasidralo enajst odprav, ki se že leto in več pripravljajo na pravo dejavnost, ki se bo začela v geofizikalnem letu.

ZANIMIVA OPAZOVANJA ŽIVLJENJA V MRAVLJIŠČU

Ali je mravlja res lahko vzor ki naj bi ga človek posnemal?

Ne ljubezen, ampak interes sili mravlje k dejavnosti, ki ji pripisujemo vzvišene pobude - Tudi pri svojcih ne poznajo velikodušja

Ali je res sožitje mravelj raznih barv in velikosti tako zgledno, tako idealno, tako altruistično, kot so nekoč razni prirodoslovci prikazovali. Znani pisatelj M. Maeterlinck je v svojem spisu o življenju mravelj poln hvale za lepo in vzorno sožitje mravelj, ki da naj bi bilo najlepši zgled za človeka.

Poznejša raziskovanja so pokazala, da ni «vse zlato, kar se sveti», kot je dejal naš znani naravoslovec Fran Erjavec. Posebno je pomembno opazovanje glede razdelitve dela in pa medsebojne pomoči pri mravljincih.

Torej, kako je glede tega? Kako je glede dela pri mravljah in kako si ga med seboj razdelijo?

Že po naravnih lastnostih in ustroju raznih delov telesa so mravlje različne. Troje vrst so: samci, samice in delavke.

Samica, oziroma matica, se oplodi samo enkrat v svojem življenju in to med «poročnim potovanjem». Mravljinčja matica je v pravem pomenu besede ustanoviteljica mravljinčjega naselja, saj so tam izključno njeni «otroci», njeni potomci. Ona je njih prava mati. Takoj potem, ko izleže jajčeca in ko iz njih prilezejo bube, odpadejo matici krila, ki jih je imela, da je mogla na «poročno potovanje». Sedaj kril ne potrebuje več. Samci pa odpadejo kmalu po končani svatbi, ko je «ljubezni opoj» minil.

Matica izleže jajčeca na primernem prostoru in se sama briga za njihov razvoj, oziroma za njihovo varnost. Medtem pa se hrani — kar z lastnim zarodom. To je materinska ljubezen!

Delavke so steber mravljinčje naselbine. Njih naloga je, da branijo mravljišče pred napadi sovražnikov, da se brigajo za gradnjo novih predelov in za popravilo starih, za nabiranje živeža. Najvažnejša pa je vsekakor naloga delavke, da skrbi za vzgojo in hrano zaroda. In pri tem prihaja včasih do čudnih dejanj. Delavke nič ne pomišljajo in tudi same použijejo svoje varovance, če so okoliščine take. Zlasti pride do takih dejanj, kadar je pomanjkanje, ko je suša ali kak drug naraven razlog.

BARBARA BLEN

izvaja svoj program v nekem turinskem nočnem lokalu in spada v vrsto «Miss spogliarello», to je lepih in kaj malo krepostnih dekliet, ki se ob zvokih glasbe slačijo pred občinstvom. Njeno ime je čez noč postalo slavno, ker je menda iz ljubezni do nje — princ Vittorio Emanuele, kljub ustavni prepovedi prekoračil italijansko državno mejo in obiskal Turin. Kaj cemo tudi princi rabijo reklamo, h kateri v modernih časih spadajo lepe noge

Ni še prav dognano, če je delo res že od rojstva določeno vsaki delavki, ki ga opravlja vse življenje. Opazovali so življenje mravelj in so ugotovili, da nekatere delavke le ne opravljajo samo enega posla, marveč lahko delajo razna dela. Tako so videli, da je delavka bila neki dan varuh zaroda, ličink, a naslednjega dne je že bila na popolnoma drugem področju, bila je v ekipi, ki je šla po živež. A tretji dan je bila za stražo. Kadar je treba, se vse delavke spremenijo v vojake in nadvse hrabro ter zagrizeno branijo svoj dom in svoje premoženje ter svoj zarod. Morda je pri nekaterih bolj razvitih vrstah mravelj delo tudi tako strogo ločeno, da imajo te delavke že svoje organe tako razvite, da ne morejo nič drugega delati kot tisto delo. Toda to še ni raziskano.

In medsebojna pomoč?

Tudi ko o tem sodimo, je treba precej previdnosti, in morda le ni vse tako idealno, kot je na prvi pogled videti. Pri nekaterih vrstah mravelj se zdi, da ranjene ali kako drugače poškodovane rojake zdravijo, da jim pomagajo. Toda v večini je le tako, da vse tiste, ki bi utegnili biti kakor koli v breme ostalim, enostavno odstranijo, izločijo, jih vržejo s smetmi vred ven. Brez usmiljenja, brez milosti, brez najmanjše slabe vesti.

Tisti, ki je videl mravljince, da se ližejo, si je pač mislil: «Poglej, kako se imajo radi!» Res. Ližejo se med seboj. Ližejo matico. Ližejo ličinke. A ne zaradi ljubezni. To se samo tako zdi. Le za užitek jim je, ko ližejo tisto, kar izloča koža. Saj se dobro ve, da nekatere mravlje celo gojijo živalice, ki izločajo neki sok, ki jim je prav posebno všeč. To so listne uši. Na tisti rastlini, na tistem deblu, kjer je cela vrsta mravelj, ki lezejo ene gor, druge dol, so prav gotovo listne uši. In mravlje gredo za njimi, se jim dobrikajo, jih ližejo. Celo prenašajo jih z ene rastline na drugo. Kot bi bile njih kravice, ki jih ženejo na pašo.

Lahko bi rekli, da iz vsega tega ni moč sklepati, da imajo mravljinci kako vzvišeno, socialno nagnjenje pri svojem delu, pri medsebojnem odnosu. Nasprotno! Vse je usmerjeno le k borbi za lastno ugodje, za lastni obstoj, za lastno življenje. Zato ne bi mogli postavljati prav mravlje za zgled človeku.

Gotovo pa je, da imajo mravlje lastnosti, ki bi pri človeku lahko res prišla do veljave vsa plemenitost in altruizem, ki ga pripisujemo mravljam. Imajo delo lepo in skrbno organizirano in vsakdo opravlja svoje delo brez ugovora. Natanko tako kot je treba. Natanko tako, kot so delali že njih predniki. Kot jim je pač prirojeno. Mravlja nič ne ve, da tako dela, niti ne ve, zakaj je edino tako prav. Nagon jo k temu sili, da opravlja delo, ki je njeno.

Če bi človek sprejel pridnost mravlje, ki je tudi postala prislovična, in organizacijski čut ter disciplino, marsikaj bi se v človeški družbi dalo izboljšati. Zlasti pa ne poznajo stremuhov, če ne štejemo tistih lizunov, ki iz užitka ližejo kraljico, prijatelje in znance.

—od—

POMENEK O JEZIKU

Sinoči davi drevi

To so lepe slovenske besede, ki so se ohranile med našim ljudstvom.

SINOČI pomeni zvečer, DREVI pa danes zvečer, ali nocoj. SINOČI kaže na preteklost, drevi pa na prihodnost. DAVI je danes zjutraj. Sinoči je bila v gledališču lepa predstava. Drevi bo gledališče to igro ponovilo. Vstopnice prodajajo že od davi.

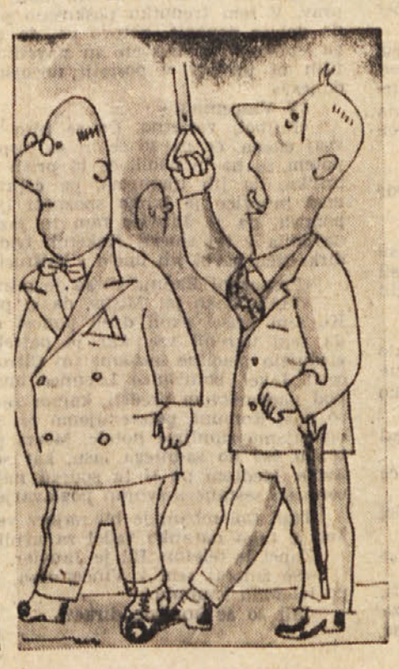

STOPIL MU JE NA PRSTE bi bilo tako, če bi vzeli to dobesedno.

NA BENEŠKEM PROCESU IMAJO BESEDO ZAGOVORNIKI

TADDEIEVA SLIKA BISACCIOVE

Tri dni zaporedoma smo v sicer skrajšanem obsegu navajali govor, ki ga je na beneškem procesu v «zadevi Montesi» imel državni tožilec dr. Palminteri. Njegov govor pa se niti ni zdel govor državnega tožilca, ampak bi si boljšega ne mogel želeti noben obtoženec od svojega odvetnika, tako da je branilcem zares kaj malo ostalo. Pri tem seveda ne mislimo trditi, da bi moral državni tožilec zahtevati od sodišča kazen za obtožence, katerim kazniva dejanja, katerih so jih dolžili, niso bila dokazana. Niti nočemo postavljati v dvom, da je do teh zaključkov prišel na osnovi materiala, ki ga je imel na razpolago, toda na razpravi, ki se je tako dolgo vlekla, je bilo govora o toliko stvareh, ki da se dogajajo v tako imenovanih «visokih» krogih in katere razni dogodki — kot na primer afera o mamilih v visokih rimskih krogih — tako neizpodbitno dokazujejo, da ponekod marsikaj šepa, da je občinstvo ostalo zaprepaščeno nad njegovim govorom, kajti v osmih urah, kolikor je njegov govor trajal, je bilo kaj malo govora o pokvarjenosti družbe, pač pa se je dodobra znašal nad nekaterimi pričami. Res je, da je sedanji proces na račun Wilme Montesi in ne pokvarjenosti družbe, toda v Rimu — in ne le tam — se govori, da bi se ta proces moral spremeniti v proces o mamilih. Koliko je temu res, ne moremo trditi, toda tudi na procesu zaradi Wilmine smrti je bilo vprašanje mamil stalno v ozračju sodne dvorane. In javnega mnenja, ki je po navadi zelo tankočutno za razne dogodke, razsodba verjetno ne bo prepričala.

Res je, da je državni tožilec vsaj posredno nakazoval drugo pot, ki naj bi jo preiskava ubrala, toda kdo nam zagotavlja, da bo to tudi res? In tudi če bi preiskava zares ubrala drugo pot in bi prišlo do ponovne obravnave tega primera z drugimi obtoženci na zatožni klopi, kdo nam zagotavlja, da bo prišlo do večjega razčiščenja? To so vprašanja, ki si jih postavlja marsikdo in predvsem tisti, ki v procesu ne išče spektakularnosti in kdovekake naslade, ampak razčiščenja.

Povrnimo se na proces v Benetkah. Na včerajšnji razpravi so govorili zagovorniki nekaterih obtožencev, in sicer odvetnik Simole in Bisacciove, za katera dva je državni tožilec zahteval najblažjo kazen, ter zagovorniki nekaterih manjših obtožencev, za katere je državni tožilec itak rekel da za dejanja, ki se jim pritijo, niso krivi.

Že takoj v začetku razprave pa je prosil za besedo Simola, ki je z jokajočim glasom zanikal vse svoje prejšnje trditve in celo izjavil, da Wilme, za katero je trdil, da spada v kroge, kjer so mamila na dnevnem redu, niti ni poznal. Ta njegova izpoved je v sodni dvorani močno učinkovala, pa čeprav je občinstvo na tem procesu navajeno na marsikatero novost in ponovno zanikanje prejšnjih izpovedi. Odgovor na dosedanje obnašanje Simole in na njegovo včerajšnjo odločitev pa je verjetno dal sam, ko je rekel, da je svojo prvo izpoved dal zato, ker je bil tedaj v izredno slabih gmotnih razmerah.

Zaradi te nepričakovane spremembe so odpovedali svojo funkcijo vsi dosedanji zagovorniki Simole in je bilo ex offo poverjeno mesto odvetniku Bragadinu, ki ga niti ni bilo v dvorani in je zato prevzel zagovor odv. Zanette.

Se zanimivejši je primer Adriane Bisaccie, ali bolje njenega odvetnika dr. Rinalda Taddeia. Ta je svoj zagovor postavil na predpostavko, ki dekletu prav gotovo ni v čast. Ne glede na njeno dosedanje obnašanje je dokaj čudno, da se šele sedaj nekdo spomni, da dekle ni povsem pri čisti pameti, kajti iz govora dr. Taddeia se dobi vtis, da je dekle že na meji slaboumnosti ali celo že čez. Dr. Taddei je opisal najprej žalostno preteklost dekleta, ki sicer izhaja iz buržoaznih krogov, ki pa ni nikoli imela prilike vedeti, kaj je dobra družinska vzgoja. Oče se je zaigral, mati se je ponovno vrnila čez Atlantik, v rejo pa jo je vzel stari oče. In dekle je šlo od razočaranja do razočaranja. Lotila se je tudi filma, vendar brez uspeha.

Po tej sliki, ki jo je odvetnik Taddei napravil o dekletu, mu je bilo kaj lahko razviti tezo, da se je dekle z vsemi kreplji borilo, da bi se kakorkoli uveljavilo in včasih prišlo vsaj do kruha, ki ji ga je bilo pogosto premalo. V tem je pač treba iskati tudi ves njen položaj v tem procesu, ki se je začel z izpovedmi novinarju Mutu in končal s fingiranjem zločina, z izmišljenimi grožnjami in napadi itd.

Za temo dvema še edinima akterjema v tem dolgem procesu so odvetniki govorili še o nekaterih drugih manjših obtožencih, nakar se je razprava končala in se bo nadaljevala se jutri.

PO DEVETEM PLENUMU V VARŠAVI

Trenutno prva naloga konsolidacija partije

V resoluciji se CK zavzema za enotnost proti vsakemu revizionizmu in posledicam dogmatizma

Nobeno naključje ni, da je nad pol resolucije devetega plenuma centralnega komiteja Poljske združene delavske stranke posvečeno ideološko-političnim vprašanjem in enotnosti partije. Mirne duše lahko rečemo, da ta enotnost, zasnovana na določenih programskih temeljih, predstavlja glavno in prvo nujnost sedanje etape poljske poti v socializem. Deveti plenum centralnega komiteja Poljske združene delavske stranke je glede tega zavzel odločno stališče.

V resoluciji, ki je bila objavljena na koncu devetega plenuma, beremo med drugim tudi to: «Partija se ne more strinjati z obstojem kakršnih koli frakcij in grup v njenih vrstah in se bo borila proti vsakemu grupaštvu in vsaki grupaški dejavnosti ne glede na njen značaj. Vsaka skupina v partiji, ne glede na ime, ki si ga prisvaja, ni niti levica niti desnica niti center, ampak edinole vir šibkosti partije».

Ocenjujoč grupaštvo, resolucija pravi, da revizionisti včasih, prehajajo tudi v popolno odmikanje od marksizma in leninizma ter da iščejo integralno demokracijo v pogojih izgradnje socializma. Nadalje revizionisti zanikajo razredno bistvo diktature proletariata in njene dosedanje uspehe. Nadalje zanikajo socialistični značaj družbenih odnosov v Sovjetski zvezi in družbenih sprememb na Poljskem ter se odrekajo demokratičnemu centralizmu ko organizacijskemu temelju partije.

Z druge strani pa dogmatizem in sektaštvo ločita partijo od množic. Poborniki dogmatizma niso dejansko nič drugega kot konservativni elementi v partiji in so koncentrirani predvsem v samem partijskem aparatu. Ti dogmatiki pogosto začenjajo dvomiti celo v smernice osmega plenuma in to pod lažnimi obtožbami, da bi se z izvajanjem teh smernic mogla spraviti v nevarnost povezava s Sovjetsko zvezo in tudi ošibiti diktatura proletariata. Pri tem pa ti ljudje v svojem sektaštvu ne izbirajo sredstev in se lotevajo tudi osebnih napadov na partijske voditelje in aktiviste, ki so dosledni v izvajanju partijskih smernic.

Plenum je zato pozval vse partijske organizacije, komiteje in instance, naj se odločno postavijo po robu vsakemu pojavu grupaške dejavnosti v partiji in v obrambo partijskih smernic, ki jih je določil osmi plenum, ter smernic, ki težijo k enotnosti partije okoli njenega vodstva. Hkrati pa je deveti plenum centralnega komiteja Poljske združene delavske stranke opozoril vse one, ki ljub pozivu vodstva stranke imajo namen nadaljevati s svojo grupaško dejavnostjo, da bodo proti njim sprejete vse partijske sankcije in da bodo v skrajnem primeru iz partije tudi izključeni. Onim pa, ki ne soglašajo s smernicami centralnega komiteja partije in s splošno linijo ostaja na voljo, da brez vsakršnih posledic kar sami zapustijo partijske vrste.

Kot se vidi, je plenum centralnega komiteja Poljske združene delavske stranke sklenil povsem prekiniti vsako dejavnost in celo vsak poizkus grupaštva in notranje borbe v sami partiji.

Generalni sekretar Poljske združene delavske stranke Vladislav Gomulka je že v svojem referatu govoril, da predstavlja partija glavno silo socialistične demokracije in da je od nje odvisno, kako se bo izvajala politika, ki je bila začrtana na osmem plenumu v oktobru lanskega leta. Prvi pogoj, da ona izvrši nalogo, ki si jo je zadala, je v tem, da se doseže popolna enotnost glede enotnega skupnega programa. Seveda pa se ta enotnost ne da kar tako doseči. Zakaj?

Enotnost poljske partije je bila težko prizadeta v daljšem obdobju povojnih let, ko se načela demokratičnega centralizma niso spoštovala, kar je privedlo do nezaupanja poljskih komunistov do vodstva partije.

Kult osebnosti pa je zavrl še marksistično misel in dogmatizem in sektaštvo sta delovnim množicam vsiljevala zgrešena reševanja gospodarskih in tudi socialnih problemov. Vse to ni privedlo le do ločitve partije od množic, ampak tudi do krize v samih partijskih vrstah.

Osmi plenum je to krizo začel reševati. Partiji je dal nove smernice, novo linijo, ki so jo poljske delovne množice sprejele in ki postaja danes objektiven činitelj, s katerim mora vsakdo računati, v kolikor seveda noče izgubiti zaupanja poljskih množic.

Toda med postavljanjem pravilne politične linije partije in med uresničevanjem te linije, (tako z določene strani partije kot s strani organov ljudske oblasti) obstaja še resno neskladje. Partija še ni povsem sposobna, da bi se organizirano in disciplinirano borila za to politiko. So namreč na Poljskem tudi partijske organizacije, ki se že mesece ne sestajajo, druge pa ne sodelujejo v političnem življenju kolektiva, ker jim stari način administrativnega vodenja ne dopušča, da bi se s političnim dejavnostjo in s prepričevanjem povezale z okoljem, v katerem delujejo. Pri vsem tem pa je pomoč partijskih voditeljev in partijskih aktivov sorazmerno zelo šibka. Zato se borba za krepitev vodilne vloge partije ne zreducira samo na likvidacijo prej omenjenih grup in grupaštva nasploh, ampak je njen poudarek tudi na sprejemanju novih metod v delu in uvajanju novih odnosov nasproti kolektivu ter ustvarjanju stika partijskih organizacij z množicami v vsakdanjem življenju.

«Člani vseh partijskih instanc, začenši s centralnim komitejem, partijski delavci v aparatu, kakor tudi ves vodilni aktiv so dolžni sodelovati na sestankih osnovnih partijskih organizacij v tovarnah in na splošnih sestankih kolektivov. To bo najboljša šola pravilne metode dela politike partije med množicami». Tako beremo v resoluciji centralnega komiteja. In to bo verjetno zapolnilo vrzel, ki se je v dolgih letih kopičenja napak napravila in do lanskega oktobra poglabljala.

PROCES O «ZAKLADU IZ DONGA»

Partizanska borba ni bila birokratizem

V nadaljevanju razprave v procesu «Zlato iz Donga» je bil zaslišan poslanec Luigi Longo, ki je bil takrat vrhovni poveljnik brigad «Garibaldi». Tuci Longu je predsednik med prvimi vprašanji postavil vprašanje glede potrdil za porabljeni denar. Longo je odločno izjavil, da je bila izključena kakršnakoli evidenca izdanih zneskov. «Za nas je bila zaplemba imetja Nemcev in fašistov popolnoma zakonita in ni nihče o tem nikoli dvomil. Nismo pa čutili nobene potrebe, da bi dajali o tem obrekovalcem odporniškega gibanja kakršno koli opravičilo ali obračun.» Na vprašanje odv. Rossinija glede odnosov med KPI in CVL in glede načina podpiranja osvobodilne borbe, je dejal Longo, da je KPI zbirala denar, živila in oblačila, organizirala je stavke po tovarnah in sploh je bilo vse delovanje KPI v tistem času samo podpiranje osvobodilne borbe.

Nadalje je Longo povedal, ča je po ukazu CLNAI od 24. aprila bilo naročeno vsem edinicam, da se morajo vsi fašistični hierarhi usmrtiti, brž ko se ugotovi njih istovetnost.

Predsedniku pa je Longo na pripombo, da je bil Osvobodilni odbor podrejen rimski vladi, odgovoril, da so imeli popolno polnomočje, ter da niso dajali o svojih ukrepih nikomur obračuna.

Predsednik je nadalje želel vedeti, če more KPI dokazati, da je dajala podporo, ako ima kako knjigovodstvo. Luigi Longo je na to odgovoril: «Zakaj naj bi imela potrdila in zakaj naj bi jih hranila? Kdo si je mogel misliti, da bo treba to, kar smo imeli vsi za popolnoma zakonito, nekoč še zagovarjati in utemeljevati.»

Nadaljnja razprava je postala že precej razgibana, zlasti ko so bili pomisleki glede neodvisnosti in polnomočnosti CLNAI. Tedaj je Longo ostro odgovoril: «Imeli smo vso oblast. Če nas hočete obtožiti, da smo preprečili, da bi se tragedija Italije končala v farsi, potem smo pripravljeni prevzeti za to vso odgovornost.»

Na včerajšnji razpravi je prvi govoril poslanec Cavallotti, ki je nadrobno razložil, kako so zaplenjene zneske in dragocenosti shranili in porazdelili. Glede zneska 640 milijonov, ki je bil zaplenjen pri La Stipel, je dejal Cavallotti, da so ga odčali v banki d'Italia, a ravnatelj banke ni hotel denarja prevzeti. Zaradi tega so ga pustili kar tam na mizi in odšli, ne da bi čakali na potrdilo. Ko so pozneje zahtevali, da bi naj dali vsaj nekaj odškodnine partizanom, ki so ta denar rešili, so jih odpravili z izgovorom, ča je že zapadel rok za to.

Državni pravdnik je zahteval, da naj priča pojasni, kaj je bilo z dragocenostmi iz Donga, in da je to tudi v preiskavi obljubil. Vendar pa posl. Cavallotti pojasnjuje, da je sicer o tem raziskoval in pozvedoval, vendar pa ni mogel nič gotovega dognati. «Partizan je bil vedno antibirokrat in antiformalist, zato ni nihče nič dal na take formalnosti kot so potrdila. Poleg tega pa je neprestana nevarnost utrdila medsebojno zaupanje človeka do človeka in le tisti, ki je tam živel, to

(Nadaljevanje na 4. strani)

— Pa so mi rekli, da srečaš na cesti mnogo takega krzna...

Goriško-beneški dnevnik

S sinočne seje občinskega sveta Gorici

Razprava o prosti coni verjetno prve dni junija

Pokojnega svetovalca dr. Karla Birso je nasledil učitelj Albin Šuligoj - Dolga razprava o spremembi občinskega pravilnika o trgovini na drobno

Sinočnja seja občinskega sveta v Gorici se je začela s komemoracijo pokojnega slovenskega občinskega svetovalca dr. Karla Birse, ki je umrl prejšnji teden. V imenu odbora se je pokojniku poklonil dr. Poterzio, za njim pa je orisal pokojnikov lik dr. Kacin. Rekel je, da je bil pokojnik prepričan demokrat in da je v občinskem svetu dal dostojen prispevek k reševanju občinskih vprašanj. Svetovalec Rudi Bratuš se je pridružil besedam svetovalca dr. Kacina ter dodal, da bi se čimprej uresničilo sodelovanje in sožitje na narodno mešanem področju, o čemer je pokojnik večkrat govoril.

Zatem se je pričela diskusija o tem, če bo občinski svet utegnil dati svoj prispevek k obravnavi zakonskih osnutkov o prosti coni v parlamentu. Svetovalec prof. Zuccali je obenem izrazil zaskrbljenost, da zaradi parlamentarne procedure zakonski osnutek v parlamentu ne bo sprejet pred novim letom. Sprejetje sedaj otežkoča še vladna kriza. K temu je dr. Poterzio, ki je včeraj vodil občinsko sejo v odsotnosti župana dr. Bernardisa, dodal, da se bo lahko že v prvi polovici junija pričela razprava o prosti coni, ker bo do takrat izčrpan dnevni red občinskega sveta.

Svetovalec Battello (KPI) pa je rekel, da je skupno s svetovalcem Battijem 13. maja predložil županstvu interpelacijo zaradi mraza in posledic, ki jih je napravil na goriško kmetijstvo. Svetovalec je pripomnil, da je iz časopisja izvedel, da so tudi nekateri drugi svetovalci (svetovalci Krščanske demokracije, ki predstavljajo kmečki sloj v občinskem svetu) predložili podobno resolucijo, ki potrjuje, da je bila njihova resolucija utemeljena in da dejansko obstaja med prebivalstvom zaskrbljenost zaradi hudih posledic. Predlagatelj interpelacije je vprašal občinski odbor, kaj namerava napraviti s tem v zvezi. Dr. Poterzio je k temu odgovoril, da so naprosili pokrajinski inšpektorat, naj čimprej pošljejo podatke o nastali škodi in da bodo potem obvestili občinski svet o svojih namerah.

Sledila je potrditev svetovalca Albina Suligoja za naslednika pokojnega dr. Karla Birse v občinskem svetu za listo SDZ. Za njegovo ustoličenje so glasovali vsi svetovalci razen štirih, ki so hajbrž svetovalci skrajne desnice.

Sledila je obsežna razprava o spremembah v občinskem pravilniku. Svetovalci so potrdili sporazum, ki je bil dosežen med kategorijo trgovcev in prodajalcev zelenjave, da se dovoli trgovcem prodaja samo nekaterega žlahtnega sadja, kot na primer banan, limon in boljših jabolk.

—«»—

IZ SOVODENJ

V nedeljo zjutraj tekmovanje v ribolovu

V nedeljo ob 6. uri zjutraj se bo v Sovodnjah pričelo tekmovanje v ribolovu s palico. Prireditev bo organiziralo društvo FIPS in društvo ribičev iz Gradiške. Razne ustanove in podjetja so zmagovalcem namenila številna darila. Tekmovanje bo veljavno za pokrajinsko prvenstvo.

Zaključna prireditev slovenskih šol

Goriške srednje šole priredijo v nedeljo 26. maja in na vnebohod 30. maja 1957 točno ob 20.30 zaključno prireditev na šolskem dvorišču v Ul. Croce. V primeru slabega vremena 26. in 30. maja se prireditev prenese na nedeljo 2. junija.

Spored prireditve je sledeč: Igo Gruden - Karel Boštjančič: *«Ježek ima polje»*; Zorin - Rudi Pešel: *«Pomladna»*, poje zbor Strokovne šole pod vodstvom prof. Fileja.

Mirko Kunčič - Karel Boštjančič: *«Direndaj»*; Zora Valenčič - Janez Kuhar: *«V maju»*, poje zbor Nižje srednje šole pod vodstvom prof. Fileja.

Janez Bitenc - Danilo Bučar: *«Metuljček - cekinček»*; Janez Bitenc - Danilo Bučar: *«Mlinček»*; Slavin - Mirko Filej: *«Triglav»*, poje zbor Učiteljišča pod vodstvom prof. Fileja.

Silvin Sardenko - Breda Sček: *«Cigan je zmaknil klarinet»*; Belokranjska - Ciril Pregelj: *«Franc - tanc»*; Narodna - Viktor Mihelčič: *«Roža na vrtu»*, pojejo združeni zbori Učiteljišča, Nižje srednje in Strokovne šole pod vodstvom prof. Fileja.

Carlo Goldoni - Niko Kuret: «Stric Ihta» - komedija - izvajajo dijaki Liceja in Učiteljišča, režira Kumrov.

—«»—

VČERAJ NA GORISKEM

Uspela stavka zidarjev in težakov

Včerajšnja stavka gradbenih delavcev, ki so jo skupno proglasile vse tri sindikalne organizacije, je popolnoma uspela na vsem področju Tre Venezie. Stavka je bila proglašena z namenom, da se doseže od delodajalcev pristanek na pogajanja za obnovitev vsedržavne delovne pogodbe. Zlasti na velikih deloviščih je bil odziv stoodstoten. Prihodnje dni bodo na sedežu CGIL v Gorici in v Tržiču skupščine zidarjev in težakov, na katerih bodo pojasnili nastali položaj.

—«»—

Goriška slikarja razstavljata v Vidmu

V videmski galeriji «Girasole» razstavljata goriška slikarja Fulvio Monai in Amadeo Colella. Zlasti prvi se je s svojimi slikami uveljavil v Italiji in tudi zunaj njenih meja. Razstava bo odprta do 2. junija.

—«»—

Visok zaslužek kramarjev včerajšnjega četrtkovega semnja

Z lepim vremenom je nastopil ugoden čas tudi za vse tiste kramarje, ki so na goriškem, po videmskem sporazumu, našli številne nove kliente in se zato redno vračajo k nam vsak četrtkov semenj.

Včerajšnji dan je bil za mesto in njegove poslovne ljudi nenavadno živahen; že v zgodnjih dopoldanskih urah so se ceste polnile z jugoslovanskimi državljani obmejnega področja in potujočimi kramarji iz bližnje Furlanije, pa tudi ostalih krajev nekdanje beneške dežele.

Največji direndaj je bil seveda na Telovadnem trgu, okoli Zelenjadnega trga, v Ul. Carducci, v Raštelu in na Travniku. Trgovci so v trgovinah hiteli razkazovat svoje blago, saj je bilo kupcev kar lepo število. Na Telovadnem trgu skoro nisi mogel skozi gnečo ljudi iz goriške okolice, ki so si radovedno ogledovali raznovrstno blago. Največ je bilo žena, saj je prav nakupovanje njih glavno opravilo! Včeraj je bilo slednje poletnega značaja; največ so prodali poletne obutve, sončnih naočnikov, lahkega poletnega pralnega blaga za ženske in moške obleke. Mnogo je bilo zanimanja tudi za posodo, ročne torbice iz slame in rafije, okraske za letna oblačila itd. Rože so bile zelo poceni in kmalu je pošlo lepih nageljnov, ki jih je kramar nudil 10 za 100 lir.

Posebno noto je včerajšnjemu semnju dal orkester potujočih godcev iz Južne Italije, ki so ga sestavljali člani večje družine; medtem ko so bratje igrali na razne instrumente, je komaj 12-letna sestrica zabavljala ljudi, ki so se radovedno postavili v njih bližino z bolj ali manj posrečenimi modernimi popevkami otožne vsebine.

Včeraj na goriški preturi

Ne da bi izpolnili obveznosti so lambrete spravili v zastavljalnico

Zanje so prejeli lepe vsote in nato prodali še police
Žalosten epilog zakonskega življenja dvoje mladih ljudi

Goriški trgovec Aldo Merolli, ki je zastopnik velike industrije za izdelavo lambret in ki ima svoje zastopstvo v Ul. Garibaldi, je imel lansko leto več slabih kupčij. K njemu so prišli mlaci kupci, ki so podpisali menice za nabavljeno vozilo, toda teh kasneje niso plačali in celo kupljeno in neplačano vozilo vložili v goriško zastavljalnico in prodali prejete police. Merolli je bil primoran nekatere prijaviti policijskim oblastem in tako so se včeraj znašli pred pretorjem.

Najprej se je zagovarjal 20-letni zidar Salvatore Giotti iz Ul. Montesanto 37. Mladenič je januarja letos nabavil pri Merolliju lambreto, vredno 126.000 lir; položil je 12.000 lir, za ostali znesek pa je podpisal menice. Toda plačal je le prvo, vse druge pa so šle v protest. Kasneje je Merollijevo lambreto odpeljal v zastavljalnico goriške hranilnice, kjer je zanjo prejel 40.000 lir, potem pa še prodal polico nekemu goriškemu mehaniku. Merolli je kmalu zvedel za njegovo početje in ga prijavil, predvsem zato, ker se je Giotti obvezal, da vozila ne bo oddal drugi osebi, dokler ne bo izplačal podpisanih menic. Goriški pretor ga je spoznal za krivega in ga obsodil na 6 mesecev zapora in 6000 lir globe ter povračilo sodnih stroškov.

Enake kazni je bil deležen tudi 60-letni Giorgio Lupi iz Ul. Faiti 16, ki je bil včeraj že 25-ič na zatožni klopi. Tudi Lupi si je kljub slabemu, nestalnemu zaslužku zaželel lambrete. Odšel je v trgovino in Merolliju podpisal menice v skupni vrednosti 82 tisoč 500 lir. Od celotnega zneska je plačal le 14.000 lir, nato se je nekaj časa še vozil z lambreto, a jo kmalu dal v zastavljalnico proti prejemu 20.000 lir.

Tretji obtoženec, ki ga je težila enaka obtožba, je bil 33-letni Sergio Sbogar z goriškega grača. Sbogar se je upal pri Merolliju kupiti lambreto najnovejšega tipa, ki je bila vredna 151.500 lir. Za vozilo je podpisal vrsto menic, katerih seveda ni nikoli plačal. Končno se je Merolli naveličal prejemanja protestiranih menic in se je začel zanimati za nepoštenega kupca in dragoceno vozilo. Lambreto je zasledil pri nekem mehaniku in ko se je obrnil slednjič do Sbogarja, mu je ta zabrusil, da vozila ni plačal, ker ni vredno prebite pare. Toda s takim ugovorom ni mogel obtoženi preslepiti nikogar, najmanj pa pretorja, ki ga je obsodil na 3 mesece in 10 dni zapora ter na povračilo sodnih stroškov.

* * *

Včeraj je bil na preturi tudi epilog nesrečnega zakona, ki sta ga 1953. leta sklenila v Gorici Anton Klanjšček iz Ul. Cegli Scogli 22 in Dorotеja Fieglova z Oslavja.

Mlado ženo je prijavil državnemu pravdniku užaljeni mož, ki je v svoji izjavi navedel podatke, po katerih naj bi se Fieglova prekršila po členu 570 civilnega zakonika in zato zahteval tudi sodno preiskavo. Po Klanjščkovem pripovedovanju je mlada nevesta kmalu po prihodu na možev dom izjavila, da ji ni všeč skupno življenje z moževimi sorodniki in je zato tudi že 20. čan zapustila možev krov in se vrnila k staršem. Nekaj mesecev zatem je rodila otroka, ki bi bil moral zbližati mlada zakonca. Klanjšček je nadalje trdil, da je celo nabavil novo stanovanje, da bi ženo zvabil k sebi, toda ona se je doslej temu vedno upirala. V njeni hiši ni zaželen in dejal je tudi, da celo otroka ne more videti takrat, kačar bi hotel.

Obtožena žena ni mnogo govorila; dejala je le, da je bolna, kar je bilo razvidno tudi iz zdravniškega poročila in da se iz bolezenskih vzrokov ni več vrnila na možev dom.

Toda zdi se, da njeni ugovori niso bili dovolj tehtni, kajti sodišče jo je spoznalo za krivo kršitve zakonskih obveznosti in jo obsodilo, sicer pogojno in Trez vpisa v socne knjige, na 15.000 lir globe in poravnavo sodnih stroškov.

—«»—

Zaradi okvare kolesa prejel hujše poškodbe

Ko se je včeraj opoldne po goriškem Korzu vozil na kolesu 16-letni Stanislav Zavadlav s Tržaške ceste 203, so se mu nenadoma zlomile vilice kolesa in deček se je znašel na asfaltu. Pri padcu si je precej hudo poškodoval hrbet in padel v nezavest. Z rešilnim avtomobilom Zelenega križa so ga odpeljali v bolnišnico Brigata Pavia, kjer bo ostal na zdravljenju 12 dni.

—«»—

Nezgoda delavca v podgorski predilnici

Včeraj ob 6. uri so z avtomobilom Zelenega križa pripeljali v bolnišnico Brigata Pavia 27-letnega Feliceja Costija iz Ločnika. Costi je po delu hotel v slačilnico, da bi se preoblekel, toda ko je stopil vanjo, ni opazil, da so steklena vrata razbita in je tako z desno roko sunil v razbito steklo ter se pri tem ranil. Ozdravel bo v 12 dneh.

—«»—

V DVORANI GINNASTICE

Baseggio prikazal «Le baruffe chiozzotte»

Sinoči so ob veliki udeležbi občinstva člani igralske družine Cesca Baseggia iz Benetk uprizorili v veliki dvorani društva Ginnastica v Gorici Goldonijeve «Le baruffe chiozzotte», ki jih je v slovenskem prevodu z naslovom «Primorske zdrahe» že večkrat z uspehom predvajalo našemu občinstvu SNG iz Trsta. Baseggiova igralska skupina se izrecno ukvarja samo s predvajanjem Goldonijevih Danes bo nastopila še z igro «Sior Todero brontolon».
del.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Urbani - Albanese, Korzo Italia 31, telefon št. 24-43.

—«»—

— KINO —

CORSO. 17.15: «Rififi», J. Sernas. Mladini izpod 16 let vstop prepovedan.

VERDI. 17.00: «Resnicna zgodba tolovaja Jessa», R. Wayer, v technicolorju in cinemascopu.

VITTORIA. 17,15: «4 bistra dekleta», Elsa Martinelli, v cinemascopu in v technicolorju.

MODERNO. 17.00: «Pohabljena mama».

Partizanska borba ni bila birokratizem

(Nadaljevanje s 3. strani)

lahko razume.»

Na koncu zasliševanja posl. Cavallottija je prišlo do ostrih besed in je zlasti odv. Rosini zavrnil državnega pravdnika, ki dvomi v verodostojnost prič, češ da bi prav lahko oskrbeli ponarejena potrdila, če ne bi bili pošteni, saj so bila takrat potrdila kaj primitivna. Toda oni tega nočejo početi, ker menijo, da je edino tako pošteno in da imajo prav.

Polk. Mario Argenton, naslednja priča, je nadrobno pojasnjeval glede denarnega poslovanja garibaldinskih brigad po letu 1944. Dokumenti o tem so bili po vojni izročeni finančnim oblastem, vendar pa da ni bilo mogoče zbrati potrebnih potrdil. Priča potrdi, da bi morali biti denarni sklaci kriti in da bi morali poveljniki posameznih edinic poročati o zaplembah. Tedaj je predsednik zahteval da obtoženi Vergani pojasni, zakaj se ni hotel pokoriti temu ukazu in zakaj ni poročal o zaplembah.

A Vergani: «Nihče ni od mene zahteval tega, ne Cadorna ne Longo ne Mattei ne Parri in ne polk. Argenton!» lahko razume.»

Športni dnevnik

6. etapa kolesarske dirke po Italiji

Tudi včeraj neuspešen napad Defilippisa na roza majico

Wagtmans sam na cilju v Terniju - V ekipni klasifikaciji vodi Gripo - Bottecchia pred Legnano

TERNI, 23. — V 6. etapi kolesarske dirke po Italiji Loreto - Terni, dolgi 175 km, je zopet zmagal inozemski kolesar, Holandec Wagtmans, ki je privozil na cilj sam 2'20" pred naslednjim in 2'34" pred glavnino. Splošni vrstni red je ostal nespremenjen in tako je Louison Bobet še vedno v vodstvu z 8" prednosti pred Defilippisom, ki je danes bil praktično že drugič v treh dneh roza-majica, pa čeprav samo za nekaj kilometrov.

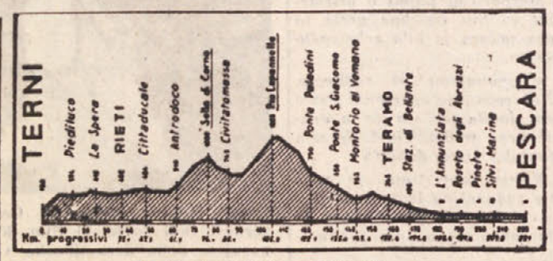

7. etapa Terni - Pescara

Prvi resni pobeg je izvedel Benedetti, kateremu so se pridružili še Couvreur, Nascimbene in Barbotin. Po Macerati je Couvreur ušel ostalim trem, vendar ga je dohitel Fabbri. Prvi zasledovalni poskus glavnine ni uspel kljub ostremu tempu, pač pa je to nekoliko kasneje uspelo Defilippisu in Wagtmansu, medtem ko je glavnina zaostala za 1'40". Pri 60. km je vodilna šestorica od hitrosti 45 km na uro imela 40" naskoka pred Piazzo in 1'40" pred glavnino, toda že 5 km kasneje je Piazza dohitel vodeče tako, da so poslej imeli Benedetti, Massocco, Jean Bobet, Janssens, Defilippis, Wagtmans in Piazza 2'08" naskoka pred glavnino. V tem trenutku je bil Defilippis praktično že roza-majica. Pri 87. km je prednost vodečih dosegla skoraj 4' vendar se je v spustu po vzponu na Colfiorito zmanjšala na 1'25" glede na skupino v kateri so bili Maule, Fallarini, Moser in Nencini in na 2'30" glede na glavnino z roza-majico. Pri Folignu (121 km) so zasledovalci še nekoliko zmanjšali svoj zaostanek, ki je nato pri Spoletu (150 km) znašal le se 2'05" glede na glavnino in 1'30" glede na neposredne zasledovalce.

Po letečem cilju v Spoletu, na katerem je zmagal Moser, je sprožil napad Wagtmans, kateremu so v krajši razdalji sledili Benedetti, Defilippis, Janssens, Massocco in Jean Bobet, v daljši pa Piazza. Toda na vzponu na prelaz Somma je Defilippis začel zaostajati, medtem ko se je Wagtmans, potem ko je prvi dosegel vrh, pognal v blaznem diru v spust proti Terniju kamor je privozil prvi 2'20" pred Massoccom, medtem ko je vse ostale dohitela glavnina, med katero se je na dirkališču v zaključnem sprintu preril na čelo neizbežni finalist Poblet, 2'34" za zmagovalcem.

Vrstni red na cilju 6. etape Loreto - Terni (175 km):

1. WAGTMANS Wout (Hol.) v 4.27'57", s povprečno hitrostjo 39,186 km na uro, 2. Massocco 4.30'17", 3. Poblet 4.30'31", 4. Baffi, 5. Pellegrini, 6. Carlesi, 7. Baroni, 8. Nencini, 9. Van Est, 10. Bartolozzi, 11. Bagnara, 12. Voorting, 13. Monti, 14. Grassi, 15. Fallarini, 16. Zamboni in še 67 drugih med katerimi tudi Van Steenbergen, vsi s časom Pobleta. Odstopil je Falaschi.

Splošni vrstni red po 6. etapi:

1. BOBET L. 24.02'28", 2. Defilippis z zaostankom 8", 3. Poblet, zaostanek 17", 4. Baffi 21", 5. Gaul 29", 6. Fornara 49", 7. Nencini 50", 8. Fabbri 58", 9. Impanis 1'08", 10. Carlesi 1'18",

—«»—

Louisona Bobeta ne bo na «Touru»?

LORETO, 23. — Louison Bobet se verjetno ne bo udeležil letošnje kolesarske dirke po Franciji (Tour de France), ker meni, da bo zaradi naporov na na dirki po Italiji, preveč utrujen.

SAH

Nedeljkovičeva zmagala na turnirju v Benetkah

BENETKE, 23. — Danes se je v Benetkah zaključil ženski šahovski turnir zapadnoevropske cone za kvalifikacijo treh šahistk za svetovno prvenstvo. Zmagala je Jugoslovanka Vera Nedeljković z 8,5 točke od 10 možnih, na drugo in tretje mesto pa sta se s 7,5 točke uvrstili Jugoslovanka Milenka Lazarević in Angležinja Elaine Pritchard. Italijanka Benini je bila šesta.

BOKS

Johansson v Rusijo?

STOCKHOLM, 23. — Evropski prvak težke kategorije Sved Ingemar Johansson je bil povabljen na vrsto ekshibicijskih nastopov v Sovjetski zvezi. Računajo, da bo Johansson na tej turneji zaslužil 200.000 rubljev, oz. okrog 80 milijonov lir.

Pred tekmo s Portugalsko

Italijani so trenirali na stadionu v Lizboni

Bean se je že pozdravil - Pandolfini namesto Montuorija?

LIZBONA, 23. — Italijanski nogometaši so se danes popoldne podali na stadion, kjer bodo v nedeljo igrali s Portugalsko. Pred treningom na dvoje vrat, so najprej preizkusili teren s prostim tekom, nato pa so se okrepljeni s šestimi člani lokalnega diletantskega kluba razdelili v dve moštvi in igrali dvakrat po 20 minut. Smoter treninga je bil predvsem v podajanju oz. hitrem odčajanju žoge brez nepotrebnega zadrževanja, da se doseže čim večja povezanost med posameznimi vrstami glede na dejstvo, da bo tokratna formacija znatno spremenjena. Dr. Foni je postavil na igrišče naslednjo uradno formacijo, ki bo verjetno tudi dokončna: Buffon; Magnini, Cervato; Chiappella, Bernasconi, Fontana; Ghiggia, Boniperti, Bean, Pandolfini, Pesaola. V nasprotnih vratih je branil Bugatti.

Po tekmi je dr. Foni odklonil vsako izjavo o nedeljski tekmi. Dejal je le, da je bolje molčati, čes da je molk zlato. Boniperti pa je pred treningom izjavil, da niso prišli v Lizbono zato, da bi izgubili in da upa, da bodo Italijani sposobni popraviti slab vtis po tekmi v Zagrebu.

V ostalem je zdravstveno stanje igralcev dobro in tudi Bean je že skoraj povsem zdrav.

Mednarodni nogomet

METZ, 23. — V nočni tekmi: Torino - Metz 5:5 (2:0). 54.000 gledalcev.

OSLO, 23. — V kvalifikacijski tekmi za svetovno prvenstvo (3. skup.) Bolgarija-Norveška 2:1 (1:0). 30.000 gledalcev.

STUTTGART, 23. — Skotska-Zahodna Nemčija 3:1 (2:0). 77.000 gledalcev.

STOCKHOLM, 23. — Izvršni odbor švedske nogometne zveze je predlagal zvezi naj Švedska ne bi sodelovala na olimpijskem nogometnem turnirju v Rimu l. 1960.

KOPENHAGEN, 23. — Menažer Manchesterja je odklonil ponudbo Interja, ki je bil pripravljen dati 50.000 sterlingov oz. okrog 90 milijonov lir za angleškega nogometasa Tommya Taylora.

KOSARKA

Italijanski košarkarji za evropsko prvenstvo

RIM, 23. — Od 20. do 30. junija bo v Sofiji evropsko košarkarsko prvenstvo. V poštev za sestavo italijanske reprezentance pridejo naslednji igralci: Alesini, Canna, Lucev, Macoratti, Paoletti, Sardagna, Conti, Volpato, Riminucci, Gamba, Ninchi, Costanzo, Pomidio, Rocchi, Motto, Zagatti, Posar, Sarti, Bertini, Marchionetti, Nardi, Vianello.

Vsi navedeni morajo biti od 10. junija do 2. julija na razpolago tehničnim strokovnjakom košarkarske zveze.

TENIS V PARIZU

Jacobini zmaguje

PARIZ, 23. — Na mednarodnem teniškem turnirju v Parizu so bili včeraj doseženi nekateri presenetljivi rezultati. Mladi Italijan Jacobini je premagal Francoza št. 1 Darmona s 6:0, 6:3, 4:6, 5:7, 6:3. Nielsen je izločil Drobnya, Sirola pa Skoneckega.

Važnejši rezultati: Nielsen Drobny 6:0, 2:6, 7:5, 7:9, 8:6. Davies (V. B.) - Maggi (It.) 6:1, 6:2, 6:2. Brichant (Bel.) - Bergamo 6:2, 6:3, 6:4. Merlo (It.) - Schwartz (ZDA) 6:4, 6:4, 2:6, 6:3. Sirola (It.) - Skonecky (Polj.) 3:6, 7:5, 7:5, 6:8, 6:3.

Dvojice: Sirola, Pietrangeli (It.) - Van Voorvees, Acopoulos (ZDA) 6:1, 6:1, 5:7, 6:8, 6:1.

Današnji važnejši rezultati: Jacobini (It.) - Pilet (Fr.) 6:3, 6:3, 6:4. Merlo (It.) - Segal (J. Afr.) 8:6, 6:2, 6:3. Nielsen (Danska) - Howe (Avstralija) 6:4, 8:6, 6:4. Haillet (Fr.) - Ulrich (Dan.) 6:3, 5:7, 6:3, 6:1.

STRELJANJE

MOSKVA, 23. — Sovjetski olimpijski prvak Vitalij Romanenko je dosegel nov svetovni rekord v streljanju s puško na premični cilj. S 50 streli je dosegel 225 točk, medtem ko je njegov prejšnji rekord, katerega je postavil pred olimpiado v Melbournu, znašal 224 točk.

Šport med slovenskimi dijaki

Realna gimnazija zmagovalec šolskega turnirja v odbojki

Lepa spodbuda za še druga medsebojna športna tekmovanja

Prejšnji teden se je s tekmo med klasično gimnazijo in trgovsko akademijo zaključilo medšolsko odbojkarsko prvenstvo, katerega so se udeležile klasična in realna gimnazija ter trgovska akademija. Prvenstvo — prvo med slovenskimi šolami v Trstu — katerega je organiziral prof. Mamolo, je trajalo dva meseca. Vse tekme so bile odigrane v telovadnici nižje gimnazije pri Sv. Jakobu ob lepi udeležbi dijakinj in dijakov.

Ekipe so nastopale v naslednjih postavah.

Trgovska akademija: Sluga (kap.), Cupin, Starc, Urdih, Klabjan, Bonač.

Realna gimn.: Panor (kap.) Relič, Paičič, Jurinčič, Brajkovič, Pečar.

Klasična gimn.: Lasič (kap), Orel, Sancin, Bajc, Pavlica, Senica.

Tekme so se končale z naslednjimi rezultati:

Realna-Klasična 11:15, 15:11 15:11.

Klasična - Realna 7:15, 15:3, 15:13.

Trgovska - Klasična 16:14, 15:10.

Realna - Trgovska ak. 11:15, 15:10, 15:12.

Realna Klasična 15:4, 15:11

Klasična-Trgovska 15:12, 15:10.

Končna lestvica je bila naslednja:

1. Realna gimn.	4	3	1	6
2. Klasična gimn.	4	2	2	4
3. Trgovska ak.	4	1	3	2

Od vseh treh na turnirju sodelujočih sol je realna gimn. pokazala najboljšo igro s sigurnim podajanjem ter hitrimi akcijami. Zasluženo je osvojila pokal. Drugo mesto klasične gimnazije odgovarja njeni vrednosti. Z njim je lahko celo zadovoljna, saj je začela turnir brez večjih pretenzij. Razočarala je trgovska akademija, ki je med nekaterimi veljala poleg realne gimn., celo za favorita turnirja.

Lep uspeh tega odbojkarskega turnirja slovenskih sol je lahko samo v vzpodbudo za se druge vrste medsebojnih tekmovanj, ki naj poživijo športno aktivnost slovenske dijaske mladine.

SERGIJ BONAČ

GEORGES SIMENON

31.

Maigret in njegov mrtvec

Detektivska zgodba

Stopila je v sobo in ga zagledala, kako sedi na postelji.

«Ali je bilo zasedeno?» je vprašal resno.

Ustrašila se je, ker se ji je zdelo, da se mu blede.

«Že pred tremi urami sem dobila obvestilo.»

On jo je nezaupno opazoval.

«Kaj praviš? Koliko je ura?»

«Tri četrt na pet.»

Še opazil ni, da je zaspal. Samo oči je zatisnil za čas, dokler ona ne opravi telefonskega pogovora.

«Kje so bile dirke?»

«V Vincennesu.»

«Kaj sem dejal!» je vzkliknil zmagoslavno.

Nikomur ni bil nič dejal, le mislil je tako napeto, da se mu je realno zdelo, kakor če bi bil komu res kaj dejal.

«Pokliči 00-90 in zahtevaj Colombanijev urad.»

«Kaj naj mu rečem?»

«Nič. Bom že jaz govoril, če je še v uradu.»

Colombani je bil še v uradu. Imel je navado, da je zamujal razne zmenke. Zdaj je bil vesel, da lahko gre k tovarišu domov, namesto da bi se z njim znašel na policijskem ravnateljstvu.

* * *

Žena je Maigretu po njegovi želji skuhala obilno skodelico močne kave, ki ga pa ni popolnoma predramila. Trepalnice je imel rdeče in težke in nanje so pritiskale vse tiste ure, ki jih je prečul, namesto da bi spal. Še oblačiti se mu ni dalo, potegnil je nase hlače, nataknil copate in zlezel v sobno haljo.

S Colombanijem sta si sedela nasproti pri mizi v jedilnici, med njima se je šopirila zajetna steklenica dobrega vina. Poznala sta se že dolgo časa in zato jima ni bilo nič nerodno. Colombani je bil nizke postave, kakor večina Korzičancev, nosil je čevlje s precej visokimi petami, kravate živih barv, na prstancu pa velikanski prstan z diamantom, ki je bil lahko pravi ali pa tudi ne. Zaradi te svoje nastranosti bi ga bil prej sodil za bivšega kaznjenca kakor za policijskega komisarja.

«Poslal sem,» je začel Maigret, «Janviera okoli po dirkališčih. Kje imajo danes dirke?»

«V Vincennesu.»

«Kakor prejšnji torek. Sprašujem se, če se ni ravno v Vincennesu začela žalostna zgodba našega Alberta. Napravili smo že eno površno preiskavo na dirkališčih pa brez vidnega uspeha. Tedaj nam je šlo samo za Alberta. A zdaj se je mnogokaj spremenilo. Poizvedeti moramo pri raznih stavnih zakupnikih, zlasti pri tistih, ki sprejemajo stave od pet sto do tisoč frankov, če je njihov vsakokratni klient še mlad mož s tujim naglasom.»

«Nadzorniki dirke so ga morda že opazili.»

«Mislim pa, da ne hodi sam na tekme. Dva milijona in pol v petih mesecih je malo preveč za enega samega.»

«Po mojem,» je pripomnil Colombani, «so imeli mnogo več kot to. V svojem poročilu navajam le ugotovljene vsote, to je tiste, katerih se je tolpa zanesljivo polastila. Poklani kmetje so verjetno imeli razna skrivališča za denar in ta skrivališča je odkrilo mučenje. Zvišati moramo torej vsoto vsaj na štiri milijone in ne bi se prav nič čudil, če bi bilo še več. Kaj so porabili v hotelu «Pri zlatem levu»? Za obleko nič. Nikoli niso hodili po mestu, samo jedli in pili so. A preden gre milijon samo za hrano in pijačo, je treba že precej časa. In kljub temu so si roparski pokoli sledili naglo drug drugemu.»

«Kakor je videti, si je poglavar obdržal vselej večji del plena!»

«Čudno, da so mu pustili!»

Ni samo to vprašanje vrtelo Maigretu po glavi. Kdaj pa kdaj mu je že tako vrelo po možganih, da se je moral z roko podrgniti po čelu, kakor bi hotel ustaviti svoje misli in zapičiti pogled v katero koli točko, recimo, tisto škrlatno krvomočnico na oddaljenem oknu. Šele tako je mogel zopet urediti svoje misli.

Tudi na svojem mirnem domu si ni dovoljeval pokoja, tako ga je obvzela ta preiskava, hkrati je hotel vedeti vse, kaj se dogaja v Parizu in po okolici. Marije še ni dal prepeljati v bolniško sobo jetnišnice Sante in je celo skrbel, da bodo popoldanski časniki prinesli vest, da je v splošni bolnišnici.

«Menim, da si postavil na stražo nekaj inšpektorjev.»

«Cele štiri, ne računajoč agente. Bolnišnica ima štiri vhode in danes je dan obiskov.»

«Misliš, da bodo kaj poskušali?»

«Ne vem. Nič čudnega ne bi bilo, če bi vsaj eden poskusil vse. Čigav je otrok? Ta, ki misli, da je oče, bo morda poskusil videti njo in otroka. Toda ta igra je bolj nevarna zaradi njih samih kakor pa zaradi mene.»

«Ne razumem.»

«Zakaj so umorili Viktorja Sarascuja? Zato ker je malo manjkalo, da ni izdal vseh ostalih. Če bi še kateri drug zašel v položaj, da ga lahko ujamemo, bi se zelo začudil, ko bi ga živega prepustili mojim rokam.»

Maigret je kadil in preudarjal. Colombani si je prižgal cigareto, potem je dejal:

«Poskušali bodo priti do njihovega poglavarja, zlasti če so suhi.»

Maigret ga je pogledal raztreseno. Nato je planil pokonci in udaril s pestjo po mizi:

«Bedak! Jaz sem pravi bedak! Da nisem na to pomislil!...»

«Saj ne veš, kje stanuje.»

«Že res, a stavim kar hočeš, da tudi oni ne vedo. Tisti, ki jih je spravil skupaj in vodil tolpo, je že poskrbel tudi za lastno varnost. Res mi je hotelir pripovedoval, da je pred vsakim roparskim pohodom prišel v hotel in jim dal zadnja navodila. Zdaj razumeš?»

«Ne popolnoma.»

«Kaj mi vemo ali sklepamo o njem? Iščemo ga po dirkališčih. In misliš, da so oni manj spretni kot mi? Imaš čisto prav. V tem trenutku poskušajo priti do njega, morda zato, da dobijo denarja, gotovo pa, da ga o vsem obvestijo in da ga vprašajo za nasvete in navodila. Stavim, da nobeden od njih ni prespal v postelji nocojšnje noči. In kam pojdejo danes?»

«V Vincennes?»

«Najbolj verjetno. Če se niso razgubili, bodo poslali tja vsaj enega, če pa so se in se niso domenili, kje se najdejo, potem se ne bi čudil, če bi prišli tja vsi trije. Kakšna lepa prilika, da jih ujamemo, pa čeprav jih ne poznamo. Tudi med množico je lahko spoznati ljudi takega kova. In zdaj pomisli, da je Janvier tam in jaz mu nisem dal nobenega navodila v tej smeri! Kakšnih trideset inšpektorjev po vsem dirkališču pa bi jih imelo v mišnici. Koliko je ura?»

«Prepozno! Zadnja dirka je minila že pred pol ure.»

«Vidiš, kako je! Misliš, da si pretresel vse možnosti, pa... Ko sem prišel okoli dveh ponoči domov, sem bil prepričan, da sem ukrenil vse, kar je potrebno. Dva inšpektorja pregledujeta plačilne sezname pri Citroenu in preiskujeta mestno četrt Javel, bolnišnico Laennec imamo zastraženo, staino so pod nadzorstvom predeli, kamor se zatekajo taki tički, kakor so naši Romuni, poizvedujemo pri potepuhih in brezposelnih, opazujemo sumljive hotele. Moers preiskuje v svojem laboratoriju vse do zadnjega lasu, kar se je našlo v Ulici Roi-de-Sicile. Medtem pa ti ta sodrga najde možnost da se v Vincennesu sestane s svojim poglavarjem.»

Tudi Colombani je bil najbrž večkrat na konjskih dirkah, ker je tako natanko vedel za urnik.

Zapel je telefon. Bil je Janvier.

«Še zmeraj sem v Vincennesu, gospod šef. Iskal sem vas po telefonu v uradu.»

«Ali so se končale dirke?»

(Nadaljevanje sledi)

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst